

СХВАЛЕНО

Протокол засідання педагогічної
ради закладу загальної середньої
освіти I-III ступенів
Сокальський ліцей №1
імені Олега Романіва
від 09.06.2023 №8

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом від 16.08.2023 №81/о

Директор

Надія ГЕНТАШ

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

закладу загальної середньої освіти
I-III ступенів Сокальський ліцей №1
імені Олега Романіва
Сокальської міської ради
Львівської області
2023/2024 н.р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів Сокальський ліцей №1 імені Олега Романіва на 2023/2024 н.р.

Пояснювальна записка

Тип навчального закладу: Заклад загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів Сокальський ліцей №1 імені Олега Романіва з поглибленим вивченням математики та української мови та літератури з 8 класу.

Мова навчання – українська.

Режим роботи – п'ятиденний.

Прогнозована кількість класів - 18, учнів – 530.

Освітня програма закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів Сокальський ліцей №1 імені Олега Романіва на 2023/2024 навчальний рік розроблена відповідно до ст.33 закону України «Про освіту», ст.15, 38, 39 Закону України «Про повну загальну середню освіту» (від 16.01.2020 №463-ІХ), Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 №988-р). Освітня програма враховує вимоги Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 №688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової школи»), Державного стандарту базової середньої освіти (далі – Державний стандарт), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392 зі змінами у 7-11 класах.

З урахуванням поетапного переходу закладів освіти на здійснення діяльності за новим Державним стандартом у 2023/2024 навчальному році освітня програма школи **розроблена на основі:**

- для 1- 4-х класів – Типових навчальних програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» затвердженими наказом МОН України від 08.10.2019 р. №1272, Типових навчальних програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» затвердженими наказом МОН України від 08.10.2019 р. №1273;

для 5б та 6б класів – Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (наказ МОН від 19.02.2021 №235);

-для 5а,6а класів - Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (наказ МОН від 19.02.2021 №235) та від 02.11.2016 № 1319 «Про проведення всеукраїнського експерименту за темою „Реалізація компетентнісного

підходу в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України» на базі загальноосвітніх навчальних закладів» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 03.02.2021 № 140), листа Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №1/9-254 «Щодо типових освітніх програм для 2–11 класів», листа Державної служби якості освіти від 06.08.2020 № 01/01-23/929 «Щодо результатів експертизи освітньої програми».

- для 7а класу за Типової освітньої програми 7-9 класів закладів загальної середньої освіти, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України», затвердженим наказами Міністерства освіти і науки України від 03.02.2021 № 140 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 02.11.2016 року №1319 та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України» (додаток 3), від 01.08.2022р. № 683 «Про завершення всеукраїнського експерименту за темою «Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України» на базі закладів загальної середньої освіти за 2016-2022 роки та внесення змін до наказу Міністерства освіти та науки України від 03.02.2021 №140»

- для 7б, 8-9-х класів – Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (наказ МОН від 20.04.2018 №405);

- для 10-11-х класів – Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня (наказ МОН від 20.04.2018 №408, у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 №464).

Освітня програма визначає:

- Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою ;
- Загальний обсяг навчального навантаження;
- Перелік варіантів типових навчальних планів та модельних навчальних програм;
- Форми організації освітнього процесу та методи навчання;
- Опис інструментарію оцінювання.
- Мету

Перед школою поставлені такі **цілі освітнього процесу:**

- забезпечення засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, базової, повної загальної середньої освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- забезпечення наступності освітніх програм усіх рівнів;
- створення основи для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формування позитивної мотивації учнів до навчальної діяльності;
- забезпечення соціально-педагогічних відносин, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів;
- підвищення кваліфікації педагогічних працівників шляхом своєчасного та якісного проходження курсів перепідготовки;
- проведення атестації та сертифікації педагогів;
- цілеспрямоване вдосконалення навчально-матеріальної бази школи;

- забезпечення якісного виконання освітньої програми в умовах вимушеного дистанційного навчання.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказами МОН від 09.10.2020 №572, від 17.08.201 №921, від 08.04.2016 №401). При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків: у 1-х класах – 35 хвилин, у 2-4-х класах – 40 хвилин, 5-11-х – 45 хвилин (наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти» від 25.09.2020 №2205). Години фізичної культури в 1-11-х класах не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження, що передбачено наказами Міністерства освіти і науки України від 27.08.2010 №834 зі змінами, внесеними наказом МОН України від 29.05.2014 №657, від 10.06.2011 №572, від 03.04.2012 №409 із змінами, внесеними наказом МОН України від 29.05.2014 №664, №1465. Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України "Про повну загальну середню освіту" (стаття 12).

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ШКОЛИ І СТУПЕНЯ

Пояснювальна записка

Освітня програма *початкової освіти* (далі освітня програма) у ЗЗСО Сокальського ліцею №1 імені Олега Романіва окреслює рекомендовані підходи до планування й організації початкової освіти для досягнення здобувачами *обов'язкових результатів навчання*, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма I ступеня (початкова освіта) розроблена на виконання:

- Законів України «Про освіту» (Прийняття від 05.09.2017. Набрання чинності 28.09.2017 «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р ,Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688) (у 1-3 класах), Державного стандарту початкової загальної освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2011 № 462 (у 4-х класах); Державного стандарту базової середньої освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898; Державного стандарту повної загальної середньої освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392

Навчальний план складений на основі:

-Постанови Кабінету Міністрів України №87 від 21.02.2018 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688)

- Наказу МОН України №268 від 18.10.2019 "Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти";

- Наказу МОН України №268 від 18.10.2019 "Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти";

- листа МОН України № 1/9-344 від 25.05.2018р. «Освітня програма початкової школи науково-педагогічного проекту «Інтелект України» цикл І;

- Наказу МОН України №813 від 13.07.2021 Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти

-Типового навчального плану для загальноосвітніх навчальних закладів І ступеня, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» затвердженими наказом МОН України від 04.12.2014р. № 1439 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 03.02.2021 № 140)

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі. У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
 - логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
 - можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
 - творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
 - адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до

прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень. Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами. Враховуючи інтегрований характер компетентності, використовуються внутрішньо-предметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Зарахування учнів до першого класу відбувається відповідно до чинного законодавства на підставі заяв батьків або осіб, які їх замінюють. Згідно із Законом України «Про освіту» початкова освіта розпочинається, як правило, із шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, можуть навчатися в першому класі цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку (Закон України «Про освіту», стаття 12). До здобуття другого (основного) циклу початкової освіти в допускаються переважно учні, які здобували початкову освіту на першому (адаптаційно-ігровому) циклі у 1–2-х класах

ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Загальний обсяг годин:

- для 1-го класу - 805 годин/навчальний рік
- для 2-го класу – 875 годин/навчальний рік,
- для 3-го класу – 910 годин/навчальний рік,
- для 4-го класу – 910 годин/навчальний рік.

**Перелік типових навчальних планів та модельних навчальних програм
Навчальні плани для 1 - 4 класів,
які працюватимуть за науково-педагогічним проектом «Інтелект України»**

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах, навчальних планах (додаток 1).

Навчальний план закладу складено на основі Типового навчального плану для загальноосвітніх навчальних закладів І ступеня, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» затвердженими наказом МОН України від 04.12.2014р. № 1439 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 03.02.2021 № 140)

Навчальний план укладено за такими освітніми галузями:

- 1. Мовно-літературна освітня галузь.*
- 2. Математична освітня галузь.*
- 3. Природнича освітня галузь.*
- 4. Технологічна освітня галузь.*
- 5. Інформатична освітня галузь.*
- 6. Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь.*
- 7. Громадянська та історична освітня галузь.*
- 8. Мистецька освітня галузь.*
- 9. Фізкультурна освітня галузь.*

Форми організації освітнього процесу та методи навчання

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

«Інтелект України»

Згідно з принципом єдності змістового та процесуально-діяльнісного (методи, форми, засоби освітнього процесу) компонентів освіти й відповідно до основних положень Концепції «Нова українська школа», Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту початкової освіти в освітньому процесі 1–4-х проєктних класів реалізуються:

інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення, зокрема кооперативне навчання, робота в парах або групах («Ажурна пилка», «Алфавіт», «Броунівський рух», «Дерево припущень», «Діалог», «Карусель», «Синтез думок», «Тонкі та товсті запитання», «Учитель», «Шість капелюхів» тощо); технологія навчання в грі; дискусія («Метод прес», «Обери позицію», «Парламентські слухання», «Ток-шоу» тощо); метод проєктів; тренінги (соціально-психологічні тренінги, тренінги особистісного зростання тощо), афірмації, що спрямовані на становлення учнів як суб'єктів життєдіяльності, патріотів України, активних членів громадянського суспільства, які сповідують традиційні й новітні демократичні цінності, ідеї позитивного мислення, а також здатні самостійно та критично мислити, працювати в команді, ефективно взаємодіяти з іншими людьми;

технологія STEM-освіти (навчання на основі власних відкриттів; проблемне навчання; запитальне навчання, розв'язання винахідницьких задач на основі теорії розв'язання винахідницьких задач);

технологія раціонального читання, метою якої є формування в учнів таких наскрізних умінь, означених у Законі України «Про освіту» (стаття 12), як читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, а також спроможність опрацьовувати значний обсяг наукової та навчальної інформації за обмежений час. Сутність цієї технології полягає в системній роботі над формуванням в учнів: 1) технічної складової читання за допомогою комплексу спеціальних вправ, що спрямовані на підвищення темпу читання вголос і про себе, розширення обсягу симультанного сприйняття одиниць тексту й удосконалення процесів запам'ятовування; 2) здатності розуміти прочитане, критично осмислювати й оцінювати інформацію завдяки вправам «Ключові слова», «Питайлик», «Техніка аргументації»; 3) спроможності переказувати текст, виділяючи інформацію, яку необхідно запам'ятати, та раціонально запам'ятовувати її, висловлювати усно та письмово власну думку щодо прочитаного, обґрунтовуючи її, завдяки комплексу вправ, зокрема «Учитель», «Броунівський рух», «Дебати»; 4) уміння створювати на основі прочитаного власні есе, тексти-розповіді, тексти-описи, тексти-міркування;

технологія повного засвоєння навчальних одиниць, що ґрунтується на таксономії Б. Блума, теорії поетапного формування розумових дій П. Гальперіна, методиці інтервальних повторень Г. Еббінгауза; технологія збагачення освітнього процесу, що ґрунтується на тріадній моделі збагачення Дж. Рензулі. Відповідно до цієї моделі в

Проекті передбачено систему заходів, спрямованих на створення умов для розвитку в учнів мотивації, креативності та інтелекту.

Опис інструментарію оцінювання

Оцінювання результатів навчання та особистих досягнень учнів проєктних (НПП) класів

Оцінювання результатів навчання та особистих досягнень учнів 1–2-х проєктних класів має формувальний характер, здійснюється вербально та передбачає активне залучення здобувачів освіти до самоконтролю й самооцінювання. Воно має на меті:

- супроводжувати навчальний поступ учнів;
- вибудовувати індивідуальну траєкторію розвитку учнів;
- діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання;
- вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню;
- аналізувати хід реалізації освітньої програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб учнів;
- підтримувати бажання навчатися та прагнути максимально можливих результатів;
- запобігати побоюванням помилитися;
- плекати впевненість у власних можливостях і здібностях;
- виховувати ціннісні якості особистості.

У 1-му класі передбачено формувальне і підсумкове оцінювання. Останнє здійснюється лише в кінці навчального року та має на меті визначення освітніх завдань для реалізації індивідуального підходу до дитини в процесі подальшого навчання. Облік результатів підсумкового оцінювання фіксується вчителем у свідоцтві досягнень.

Навчальні досягнення учнів 2-х класів підлягають формувальному та підсумковому (тематичному і завершальному) оцінюванню. Тривалість виконання діагностичної роботи не має перевищувати 35 хвилин (5 хвилин — інструктаж, 30 хвилин — виконання роботи). Діагностувальні роботи, що проводяться з мовно-літературної, математичної та природничої освітніх галузей, учні виконують у зошитах для діагностичних робіт або на окремих аркушах тощо. Результатом оцінювання діагностувальної роботи є оцінне судження («має значні успіхи» / «демонструє помітний прогрес» / «досягає результату за допомогою вчителя» / «потребує уваги й допомоги»). Оцінні судження не фіксуються в Класному журналі, але можуть зберігатися в учнівському портфоліо.

Установлення ступеня досягнення учнями 3–4-х проєктних класів обов'язкових результатів навчання здійснюється за допомогою формувального та підсумкового (тематичного й завершального) оцінювання відповідно до вимог чинного законодавства. Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, що здійснюється лише з метою моніторингу якості освітнього процесу в проєктних класах.

Упродовж навчання в початковій школі учні опановують способи самоконтролю, саморефлексії та самооцінювання, що сприяє стимулюванню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин і корекції в знаннях, уміннях, навичках.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА БАЗОВОЇ ШКОЛИ

Пояснювальна записка

Освітня програма школи II ступеня розроблена:

- для 5а, 6а класу на основі *Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405)* та від 02.11.2016 № 1319 «Про проведення всеукраїнського експерименту за темою „Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України» на базі загальноосвітніх навчальних закладів“» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 03.02.2021 № 140), листа Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №1/9-254 «Щодо типових освітніх програм для 2–11 класів», листа Державної служби якості освіти від 06.08.2020 № 01/01-23/929 «Щодо результатів експертизи освітньої програми».
- для 5б, 6б класів на основі Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 №235
- для 7а класу на основі *Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405)* та від 02.11.2016 № 1319 «Про проведення всеукраїнського експерименту за темою „Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України» на базі загальноосвітніх навчальних закладів“» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 03.02.2021 № 140), листа Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №1/9-254 «Щодо типових освітніх програм для 2–11 класів», листа Державної служби якості освіти від 06.08.2020 № 01/01-23/929 «Щодо результатів експертизи освітньої програми».
-
- для 7б, 8-9 класів на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
для 5б та 6б класів
Закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів
Сокальський ліцей №1 імені Олега Романіва
на 2023/2024 н.р.
Адаптаційний цикл базової освіти (5–6 класи)

Пояснювальна записка

Освітня програма для 5-6 класів закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів Сокальський ліцей №1 імені Олега Романіва на 2022/2023 навчальний рік розроблена відповідно до ст.33 закону України «Про освіту», ст.15, 38, 39 Закону України «Про повну загальну середню освіту» (від 16.01.2020 №463-ІХ), Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 №988-р). Освітня програма враховує вимоги Державного стандарту базової середньої освіти (далі – Державний стандарт), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

Освітня програма складена на основі Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 №235 .

Освітня програма визначає:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою;
- загальний обсяг навчального навантаження;
- перелік варіантів типових навчальних планів та модельних навчальних програм;
- форми організації освітнього процесу та методи навчання;
- опис інструментарію оцінювання.

Мета діяльності закладу - всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. забезпечення єдиної лінії розвитку особистості школяра; формування духовної культури та цілісних світоглядних уявлень у дитини.

Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Пріоритетні завдання діяльності педагогічного колективу школи:

- створення умов для здобуття якісної освіти в умовах освітнього процесу;
- формування у дітей основ культури споживання та екологічної свідомості через впровадження ідей освіти для сталого розвитку;
- сприяння формуванню у школярів лідерських якостей особистості;
- формування світогляду школярів засобами художнього слова;
- оптимізація взаємодії з батьками;

- модернізація матеріально-технічної бази та програмно-методичного забезпечення закладу.

Зміст освітньої програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя,

усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, вміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами. Враховуючи інтегрований характер компетентності, використовуються внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг річного навчального навантаження відповідно до освітніх галузей для 5-6 класів наведено в Таблиці 1.

Таблиця 1.

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	5 клас				6 клас			
		План	Рек	Мін	Макс	План	Рек	Мін	Макс
Мовно-літературна	на тиждень	11	11	10	13	11	11	10	13
	на рік	385	385	350	455	385	385	350	455
Математична	на тиждень	5	5	4	6	5	5	4	6
	на рік	175	175	140	210	175	175	140	210
Природнича	на тиждень	2	2	1,5	3	4	4	2	5
	на рік	70	70	52,5	105	140	140	70	175
Соціальна і здоров'язбережувальна	на тиждень	1	1,5	1	3	1	1,5	1	3
	на рік	35	52,5	35	105	35	52,5	35	105
Громадянська та історична	на тиждень	1	1	1	2	2	2	1,5	3
	на рік	35	35	35	70	70	70	52,5	105
Інформатична	на тиждень	1	1,5	1	2	1	1,5	1	2
	на рік	35	52,5	35	70	35	52,5	35	70
Технологічна	на тиждень	2	2	1	3	2	2,0	1	3
	на рік	70	70	35	105	70	70	35	105
Мистецька	на тиждень	1	2	1	3	1	2	1	3
	на рік	35	70	35	105	35	70	35	105
Фізична культура	на тиждень	3	3	3	3	3	3	3	3
	на рік	105	105	105	105	105	105	105	105
Усього на рік	на тиждень	27	29	23,5	38	30	32,0	24,5	41
	на рік	945	1015	822,5	1330	1050	1120	857,5	1435
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	Додаткові на тиждень	2	2			2	2		
	Додаткові на рік	70				70			
	Друга іноземна на тиждень	2				2			
	Друга іноземна на рік	70	70			70	70		
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	31	31			34	34,0		
	на рік	1085	1085			1190	1190		
Гранично допустиме річне навантаження учнів	на тиждень		28				31		

Перелік варіантів типових навчальних планів та модельних навчальних програм

Навчальний план закладу (додаток1) складено на основі Типового навчального плану для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (додаток 3 до Типової освітньої програми для 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 №235).

Для реалізації освітньої програми використовуються навчальні програми, розроблені на основі таких модельних програм Таблиця 2:

Таблиця 2

	Освітня галузь	Предмет	Програма
1.	Мовно-літературна	Українська мова	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.).
		Українська література	Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Яценко Т. О., Качак Т. Б., Кизилова В. В., Пахаренко В. І., Дячок С. О., Овдійчук Л. М., Слижук О. А., Макаренко В. М., Тригуб І. А.).
		Зарубіжна література	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В, Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т.).
		Англійська мова	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Зимомря І. М., Мойсюк В. А, Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.).
		Французька мова (друга іноземна)	Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.).
		Німецька мова (друга іноземна)	Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я.,

			Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.).
2.	Математична	Математика	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О. С.).
3.	Природнича	«Пізнаємо природу» 5-6 класи (інтегрований курс)	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Біда Д. Д., Гільберг Т. Г., Колісник Я. І.).
		Географія	Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р., Гільберг Т. Г., Даценко Л. М.)
4.	Громадянська та історична	Досліджую історію та суспільство. 5-6 класи (інтегрований курс)	Модельна навчальна програма «Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Васильків І. Д., Димій І. С., Шеремета Р. В.).
5.	Інформатична	Інформатика	Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В.)
6.	Мистецька	Мистецтво. 5-6 класи (інтегрований курс)	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Масол Л. М., Просіна О. В.).
7.	Соціальна і здоров'я-збережувальна освітня	Етика 5-6 клас	Модельна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Пометун О.І., Ремех Т.О., Кришмарел В.Ю.).
		Здоров'я безпеки та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Гущина Н. І., Василяшко І. П.).
8.	Фізична культура	Фізична культура	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоець Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Дервянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші)

9.	Технологічна галузь	Технології	Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ходзицька І. Ю, Горобець.О. В, Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.).
----	---------------------	------------	--

Форми організації освітнього процесу та методи навчання

Освітній процес організовується у ліцеї в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Пріоритетними методами навчання є дослідницькі, творчі, проблемнопошукові. Відповідно, дослідницька, творча, пошукова, проектна види діяльності мають стати основними видами діяльності учнів у процесі навчання. Ігрові методи навчання мають бути присутніми в інструментарії вчителя, проте не домінувати; серед видів ігор рекомендовано застосовувати дидактичні, ділові, ігри-стратегії тощо.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, спектаклі, квести, інтерактивні уроки (урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання. Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу. Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис інструментарію оцінювання

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне).

Під формувальним розуміють інтерактивне оцінювання учнівського прогресу. Формувальне оцінювання допоможе кожному учневі / учениці бачити власний освітній поступ, рівень сформованості загальних та предметних компетентностей, а вчителю / учительці — аналізувати, корегувати навчально-пізнавальну діяльність учнів, визначати мету та шляхи реалізації освітніх завдань. У формувальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання, рекомендовано використовувати інструменти з орієнтовного переліку, наведеного у Додатку 2.

Поточне оцінювання — оцінювання результатів виконання учнями конкретних завдань: відповідей на запитання під час індивідуального, групового та фронтального опитування, письмових завдань (зокрема через виконання самостійних робіт, тестування, організацію роботи з текстами тощо). Ідеться про результати опрацювання джерел (текстових, візуальних, діаграм, графіків, схем) та результати взаємоконтролю учнів у парах і групах у цифровій (тестування в електронному форматі) і практичній (організація виконання різних видів досліджень, навчальних проєктів тощо) формі.

Підсумкове оцінювання — оцінювання результатів навчання за певний період: за час вивчення розділу програми (тематичне), семестр (семестрове) та навчальний рік (річне).

Мета підсумкового оцінювання — встановити відповідність / невідповідність реальних результатів навчально-пізнавальної діяльності запланованим (очікуваним). Підсумкове оцінювання спрямоване на результат й оцінюється за 12-бальною шкалою.

Оцінюючи навчальні досягнення учнів / учениць за 12-бальною шкалою в умовах компетентнісного навчання, учитель / учителька має врахувати, що диференціації (віднесенню до першого-четвертого рівня) підлягають насамперед розумові та практичні вміння учнів / учениць, що виявляються в різних видах діяльності. Знання доцільно розглядати як змістову складову цієї діяльності.

Бали в межах рівня допомагають диференціювати досягнення учнів / учениць з урахуванням того, чи мають вони базові знання, чи вміння переросли в навички та наскільки сформована воля дотримуватись вимог до оформлення і представлення результатів навчання. За наявності базових знань учень / учениця виконає отримане завдання достатньо повно, оволодіння відповідними навичками дозволить йому / їй виконати це завдання швидко, а відповідальне ставлення до навчання допоможе оформити й представити результати роботи відповідно до визначених вимог.

Для забезпечення об'єктивності тематичного оцінювання доцільно разом із поточними оцінками використовувати результати моніторингу знань з метою оцінити досягнення учнем / ученицею комплексу передбачених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності. Для цього варто застосувати підсумкову

діагностичну роботу (контрольну роботу, тест, диктант, переказ, твір, есе, завдання проєктів тощо). Проведення такого моніторингу сприяє індивідуальному та диференційованому підходу до організації навчання, дає змогу врахувати різний темп засвоєння програмового матеріалу, уміння виділяти основне.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у документі визначеним законодавством (свідоцтві досягнень тощо), що видається учневі щороку.

Додаток 1

Навчальний план 5-6 класи

Інтегрований курс	Предмет	Індекс галузі	5 клас	6 клас
Інтегрований курс літератур	Українська мова	МОВ	4	4
	Українська література	МОВ	2	2
	Зарубіжна література	МОВ	1	1
	Англійська мова	МОВ	4	4
	Німецька/французька мова	МОВ	2	2
	Математика	МАО	5	5
Пізнаємо природу	Пізнаємо природу	ПРО	2	2
	Географія	ПРО	0	2
Здоров'я, безпека та добробут		СЗО	0,5	0,5
	Етика	СЗО	0,5	0,5
Досліджуємо історію і суспільство	Досліджую історію і суспільство (інтегрований курс)	ГІО	1	0
		ГІО	0	2
	Інформатика	ІФО	1	1
	Технології	ТЕО	2	2
Мистецтво		МІО	1	1
	Фізична культура	ФІО	3	3
Усього			29	32
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять			2	2
Кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)			31	34
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня			28	31

**НОВА УКРАЇНЬКА ШКОЛА
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА БАЗОВОЇ ШКОЛИ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЄКТУ «ІНТЕЛЕКТ УКРАЇНИ»
Адаптаційний цикл (5–6 класи)**

Вступ

Освітня програма базової школи (далі – Програма) науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (далі – Проєкт) адаптаційного циклу (5-6 класи) застосовується для:

закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою;
закладів загальної середньої освіти, у яких є класи (групи) з навчанням українською мовою та вивченням другої іноземної мови.

Програма впроваджується поетапно, починаючи з 2022/2023 навчального року.

Програма розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти (далі – Державний стандарт), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 згідно з вимогами, передбаченими статтею 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Програма **визначає**:

перелік освітніх компонентів та їх логічну послідовність, що презентовано в органічній єдності та взаємозв'язку концептуальних засад, цілей, змісту, методів, форм і засобів освітнього процесу в базовій школі Проєкту;

вимоги до дітей, які можуть розпочати навчання за цією Програмою;
загальний обсяг навчального навантаження учнів 5-6-х проєктних класів;
очікувані результати навчання здобувачів освіти 5-х і 6-х проєктних класів.

Програма **включає**:

Варіанти навчальних планів з розподілом годин між освітніми галузями / предметами / інтегрованими курсами за роками навчання;

перелік навчальних програм, які мають/можуть використовуватися в освітньому процесі;

опис форм організації освітнього процесу та педагогічних технологій;

види / форми оцінювання та його інструментарій.

На основі Програми заклад загальної середньої освіти, який працює за Проєктом, розробляє та використовує в освітній діяльності власну освітню програму. Освітня програма закладу загальної середньої освіти, складена на основі цієї Програми, не вимагає окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти й погодження з органом управління освіти, якому підпорядковується заклад. Освітня програма закладу загальної середньої освіти набуває чинності після схвалення педагогічною радою та затвердження керівником закладу. Цю освітню програму заклад, який її використовує, оприлюднює на офіційному вебсайті.

Заклади освіти відповідно до законодавства та своїх установчих документів, ураховуючи особливості регіону та індивідуальні освітні потреби учнів, можуть ухвалити педагогічною радою рішення про введення до освітньої програми закладу інших компонентів, які не передбачені Програмою, зокрема корекційно-розвивального складника для осіб з особливими освітніми потребами, індивідуалізованого складника для учнів, які з об'єктивних причин бажають здобути базову середню освіту за індивідуальною формою (екстернатною (екстернатом), сімейною (домашньою), педагогічним патронажем) (Закон України «Про освіту», стаття 9), для забезпечення

індивідуальної форми здобуття освіти можуть використовуватися технології дистанційного навчання (Наказ Міністерства освіти і науки України «Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти», розділ I, стаття 2), складника щодо організації освітнього процесу в позаурочний час, у режимі школи повного дня за умов відповідності чинному законодавству. Означені складники реалізуються в межах наявного фінансування або за рахунок інших коштів, не заборонених законодавством України.

Перелік освітніх компонентів системи базової середньої освіти в Проєкті

Відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» базова середня освіта в Проєкті як другий рівень повної загальної середньої освіти, забезпечує наступність із початковою освітою і передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом базової середньої освіти, а також готовність дитини до навчання на наступному рівні (Закони України «Про освіту», стаття 10, «Про повну загальну середню освіту», стаття 4).

Відповідно до дидактичних засад визначення компонентів освітнього процесу до їх переліку віднесено цілі, концептуальні засади їх досягнення, зміст, методи, форми і засоби освітнього процесу в базовій школі Проєкту.

Цілями базової середньої освіти в Проєкті визнано всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей і наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості й допитливості. Зазначені цілі досягаються через модернізацію базової середньої освіти в Проєкті на засадах компетентнісного підходу, концептуальною метою якого є становлення учня як суб'єкта життєдіяльності завдяки сформованості системи взаємопов'язаних ключових, загальнопредметних і предметних компетентностей. Компетентність трактуємо відповідно до Закону України «Про освіту» (стаття 1) як інтегровану якість особистості, що є динамічною комбінацією знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей і визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та / або подальшу навчальну діяльність.

Концептуальними засадами досягнення цілей базової середньої освіти в Проєкті є основні положення компетентнісного, особистісно-діяльнісного, системного та синергетичного підходів, зокрема, низка таких взаємопов'язаних положень:

Компетентнісна базова середня освіта в Проєкті:

втілює в життя основні положення компетентнісного підходу та продовжує процес формування в учнів середнього шкільного віку ключових, загальнопредметних і предметних компетентностей. Під ключовими розуміємо компетентності, що виявляються в здатності людини до ефективної життєдіяльності в усіх сферах людського буття; під загальнопредметними — компетентності, що допомагають особистості успішно опанувати предмети певної освітньої галузі; під предметними — компетентності, що забезпечують повноцінне засвоєння учнями змісту конкретних навчальних предметів. Як органічно взаємопов'язані складові будь-якої

компетентності розглядаємо ставлення та цінності, знання; інтелектуальні та практичні вміння й навички (зокрема, такі наскрізні вміння, як читання з розумінням, висловлення власної думки усно й письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, конструктивне керування емоціями, оцінювання ризиків, прийняття рішень, розв'язування проблем, здатність співпрацювати з іншими людьми). До ключових відносимо такі компетентності: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математичну компетентність; компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічну компетентність; інформаційно-комунікаційну компетентність; навчання протягом життя; громадянські та соціальні компетентності; культурну компетентність; підприємливість і фінансову грамотність (Закон України «Про освіту», статті 1, 12);

проєктується й реалізується на засадах особистісно-діяльнісного підходу як система, що функціонує та розвивається відповідно до основних положень парадигми особистісно зорієнтованої освіти й діяльнісного підходу, зокрема принципів гуманістичної, особистісної та діяльнісної спрямованості освіти;

розглядається як феномен, що функціонує та розвивається відповідно до принципів системного підходу, зокрема принципів органічної єдності педагогічної системи й середовища, цілеспрямованості, рівноважної відповідності, оптимальності, зворотного зв'язку, єдності програмованого, рефлексивного та адаптивного видів управління тощо. Так, у Проєкті реалізується *системна модель формування в учнів ключових компетентностей*, що дозволяє повною мірою задіяти потенціал закладів загальної середньої освіти завдяки поєднанню предметно-тематичної, міжпредметної та виховної моделей. Зокрема, формування соціальної та громадянської компетентностей учнів 5–6-х проєктних класів відбувається на годинах спілкування, на заходах і заняттях у дитячих організаціях та клубах тощо (виховна модель), на уроках інтегрованих курсів «Навчаємося разом» та «Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти» (предметно-тематична модель, оскільки набуття учнями означених компетентностей належить до провідних цілей цих навчальних предметів) та під час вивчення всіх інших дисциплін Типового навчального плану (міжпредметна модель, що реалізується через технологію ціннісного насичення кожного уроку);

моделюється й упроваджується в освітній процес на засадах синергетичного підходу як нелінійна система відкритого типу, здатна до самоорганізації. Відкритість освіти виявляється в доцільності її розбудови на основі поєднання різних методологій і підходів, освітніх технологій і методик, а також їх компонентів; нелінійність — у необхідності конструювання освітньої системи як гнучкого багатоваріантного системного утворення з правом вибору суб'єктами освітнього процесу одного / декількох варіантів його організації, зокрема й за індивідуальною освітньою траєкторією; здатність до самоорганізації — у переважанні технологій інтерактивного навчання, підвищенні ролі самоосвіти.

Зміст базової середньої освіти в Проєкті визначено відповідно до дидактичних основ конструювання змісту освіти. Згідно з *принципом відповідності*

змісту освіти формаційним і цивілізаційним тенденціям розвитку людства взагалі й українського суспільства зокрема як вихідні розглядаємо положення постнекласичної парадигми освіти, у якій концептуальною освітньою метою визнано створення умов для самоактуалізації та творчої самореалізації особистості в складному нестабільному світі. Аксіологічними імперативами державної освітньої політики в постнекласичній парадигмі є поєднання технократизму з гуманістичними пріоритетами та культуроцентричністю, яка репрезентує типові риси культурної особистості: духовність, національну свідомість, культурну толерантність, позитивне мислення, емоційний інтелект тощо.

У зв'язку з вищезазначеним реалізація компетентнісної моделі освіти в Проєкті передбачає, з одного боку, упровадження STEM-освіти як провідного тренду модернізації національних освітніх систем, метою якої є підготовка фахівців у галузі converging NBIC-технологій — ядра 6-го технологічного укладу, а з іншого — формування в учнів соціальної, громадянської, державницької та культурної компетентностей, позитивного мислення й емоційного інтелекту.

Як концептуальні засади STEM-освіти, що реалізуються в Проєкті, визначаємо низку взаємопов'язаних положень.

1. STEM-освіта має бути неперервною: розпочинатися в дошкільному віці й тривати впродовж усього життя. Раннє залучення дитини до STEM-освіти не лише сприяє розвитку креативного мислення та формуванню дослідницької компетентності, а й поліпшує соціалізацію особистості, оскільки розвиває комунікативні компетентності під час роботи в команді.

2. STEM-освіта є «містком» між навчанням учнів / студентів та їхньою кар'єрою. За оцінками науковців, у майбутньому 9 із 10 найбільш затребуваних і високооплачуваних спеціальностей належатимуть до NBIC-сектора та вимагатимуть від претендентів високого рівня сформованості міждисциплінарних компетентностей у галузі STEM-дисциплін.

3. Мета STEM-освіти в системі повної загальної середньої освіти — розвивати в учнів інтерес до навчальних предметів природничо-математичного циклу, а також формувати в них систему взаємопов'язаних компетентностей, зокрема концептуальної (розуміння природничо-наукових і математичних концепцій, операцій та відношень), стратегічної (здатність формулювати й розв'язувати наукові, технічні та технологічні проблеми), когнітивної (здатність логічно мислити, пояснювати, аргументувати, а також здатність до рефлексії), операційної (здатність охайно та точно виконувати операції), аксіологічної (здатність розглядати об'єкт як корисний одночасно зі здатністю вірити у власну ефективність).

4. Характерними для STEM-освіти в системі повної загальної середньої освіти є:

- фундаменталізація освіти, що виявляється в поглибленому вивченні предметів природничо-математичного циклу;
- інтегроване навчання за темами, а не за предметами, що здійснюється на засадах міждисциплінарного та проєктного підходів;
- навчання на основі власних відкриттів, спрямоване на формування в учнів дослідницької компетентності, опанування ними алгоритму розв'язання

винахідницьких задач, інноваційної стратегії розробки проєктів;

➤ практична спрямованість навчання (на основі здобутих знань учні на уроках створюють прототипи / моделі реальних об'єктів, процесів або продукти сучасної індустрії);

➤ посилена увага до вивчення англійської мови, оскільки найбільш значущі наукові друковані та інтернет-ресурси публікуються саме цією мовою.

5. STEM-освіта може реалізовуватися як в урочний, так і в позаурочний час. Найоптимальнішим є органічне поєднання обох підходів.

Згідно з принципом єдності *змістового та процесуально-діяльнісного (методи, форми, засоби освітнього процесу) компонентів освіти* й відповідно до основних положень Концепції «Нова українська школа», Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти в освітньому процесі 5–6-х проєктних класів реалізуються:

інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення, зокрема кооперативне навчання, робота в парах або групах, авторські технології («Робота з множинним текстом», «Складання і розігрування діалогів», «Синтез думок», «Тонкі та товсті запитання», «Учитель», «Шість капелюхів» тощо); технологія навчання в грі; дискусія («Я – висловлювання», «Обери позицію», «Парламентські слухання», «Ток-шоу» тощо); метод проєктів; тренінги (соціально-психологічні тренінги, тренінги особистісного зростання тощо), афірмації, що спрямовані на становлення учнів як суб'єктів життєдіяльності, патріотів України, активних членів громадянського суспільства, які сповідують традиційні й новітні демократичні цінності, ідеї позитивного мислення, а також здатні самостійно та критично мислити, працювати в команді, ефективно взаємодіяти з іншими людьми;

технологія STEM-освіти (навчання на основі власних відкриттів; проблемне навчання; запитальне навчання, розв'язання винахідницьких задач на основі теорії розв'язання винахідницьких задач Г. Альтшулера тощо);

технологія раціонального читання, метою якої є формування в учнів таких наскрізних умінь, означених у Законі України «Про освіту» (стаття 12), як читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, а також спроможність опрацьовувати значний обсяг наукової та навчальної інформації за обмежений час. Сутність цієї технології полягає в системній роботі над формуванням в учнів: 1) технічної складової читання за допомогою комплексу спеціальних вправ, що спрямовані на підвищення темпу читання вголос і про себе, розширення обсягу симультанного сприйняття одиниць тексту й удосконалення процесів запам'ятовування; 2) здатності розуміти прочитане, критично осмислювати й оцінювати інформацію завдяки вправам «Техніка аргументації»; 3) спроможності переказувати текст, виділяючи інформацію, яку необхідно запам'ятати, та раціонально запам'ятовувати її, висловлювати усно та письмово власну думку щодо прочитаного, обґрунтовуючи її, завдяки комплексу вправ, зокрема «Учитель» тощо; 4) уміння створювати на основі прочитаного власні есе, тексти-розповіді, тексти-описи, тексти-міркування;

технологія повного засвоєння навчальних одиниць, що ґрунтується на таксономії Б. Блума, теорії поетапного формування розумових дій П. Гальперіна, методиці інтервальних повторень Г. Еббінгауза (застосування та створення інтелект-карт та карт знань, візуалізація інформації, «Фотоапарат», «Найрозумніший», «Великі перегони», «Коло словникових слів», «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Актор», «Активне слухання»);

технологія збагачення освітнього процесу, що ґрунтується на тріадній моделі збагачення Дж. Рензулі. Відповідно до цієї моделі в Проєкті передбачено систему заходів, спрямованих на створення умов для розвитку в учнів мотивації, креативності та інтелекту.

Відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти формування в учнів проєктних класів ключових, загальнопредметних і предметних компетентностей здійснюється за такими **освітніми галузями**:

1. Мовно-літературна освітня галузь.
2. Математична освітня галузь.
3. Природнича освітня галузь.
4. Технологічна освітня галузь.
5. Інформатична освітня галузь.
6. Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь.
7. Громадянська та історична освітня галузь.
8. Мистецька освітня галузь.
9. Фізкультурна освітня галузь.

Вимоги до осіб, які можуть навчатися за Програмою

Зарахування (переведення) учнів до проєктного класу відбувається відповідно до чинного законодавства.

Навчання за Програмою можуть розпочати (продовжити) учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття другого рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (із змінами), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

До здобуття другого рівня повної загальної середньої освіти адаптаційного циклу (5-6 класи) в Проєкті допускаються переважно учні, які здобували початкову освіту в Проєкті.

Загальний обсяг навчального навантаження другого рівня повної загальної середньої освіти адаптаційного циклу для 5-6-х класів, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-6-х проєктних класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) закладів загальної середньої освіти сформовано для:

- закладів освіти з навчанням українською мовою, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (додаток 1);
- закладів освіти з навчанням українською мовою, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» та вивчають другу іноземну мову (додаток 2);

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання.

Кількість навчальних годин за освітніми галузями та роками навчання визначено відповідно до базових навчальних планів (додаток 23 Державного стандарту).

Навчальний план для 5-6-х класів, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»

Навчальний план до Програми (додатки 3,4) розроблено на основі Базового навчального плану для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання Державного стандарту та містить:

- перелік предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також перелік міжгалузевих інтегрованих курсів;
- рекомендований розподіл навчального навантаження за роками навчання між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення;
- додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

Мета і завдання *мовно-літературної освітньої галузі (українська мова, українська література, зарубіжна література (у перекладі українською мовою))* реалізуються через навчальні предмети «Українська мова» (5–6 класи — 4 год/тижд.), «Українська література» (5–6 класи — 2 год/тижд.), «Зарубіжна література» (5-6 класи — 1 год/тижд.).

Іншомовна освіта як органічна складова мовно-літературної освітньої галузі представлена навчальним предметом «Іноземна мова» (5-6 класи — 4,5 год/тижд.) та для проєктних класів, які вивчають друга іноземна мова (5-6 класи — 2 год/тижд.).

Мета і завдання *математичної освітньої галузі* реалізуються через навчальний предмет «Математика» (5–6 класи — 6 год/тижд.).

Мета і завдання *природничої освітньої галузі* реалізуються через інтегровані курси «Пізнаємо природу. Моя планета Земля» (5-6 класи — 2 год/тижд.), який є пропедевтичним для вивчення системних курсів біології і географії у 6-9 класах, та «Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття» (5-6 класи — 1 год/тижд.), який є пропедевтичним для курсів фізики та хімії у 7-9-х класах та навчальний предмет «Географія» (6 клас — 2 год/тижд.).

Мета і завдання *соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі* реалізуються через інтегрований курс «Навчаємося разом» (5-6 класи — 1 год/тижд.). У межах курсу «Навчаємося разом» інтегрується матеріал навчальних предметів «Етика» (5-6 класи), «Основи здоров'я» (5-9 класи). Навчальна програма зазначеного курсу містить змістові модулі, які реалізують окремі завдання названих курсів, що надало можливість оптимізувати навчальне навантаження учнів і разом з тим виконати вимоги обов'язкових результатів навчання учнів із соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі Державного стандарту.

Мета і завдання *мистецької освітньої галузі* реалізуються через навчальний предмет інтегрованого курсу «Мистецтво» (5–6 класи — 1 год/тижд.); *фізкультурної освітньої галузі* — через навчальний предмет «Фізична культура» (5–6 класи — 3 год/тижд.). Уроки з фізичної культури, згідно із частиною четвертою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається у навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

Мета і завдання *громадянської та історичної освітньої галузі* реалізуються через інтегрований курс «Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти» (5 клас — 1 год/тижд., 6 клас — 2 год/тижд.). Відповідно до призначення адаптаційного циклу базової освіти (5–6 класи), курс забезпечує наступність між початковою і базовою середньою освітою й готує учнів до продуктивного засвоєння змісту громадянської та історичної галузі в процесі предметного навчання в 7–9 класах. Ураховано, що в початковій школі серед соціально значущих надпредметних тем, які сприяли формуванню в учнів уявлень про людину в суспільстві, була «громадянська відповідальність». Забезпечено зв'язок зі змістовим наповненням курсів «Я досліджую світ» і подібних за змістом, що вивчалися у 1–4 класах, зокрема, через актуалізацію знайомих понять і пригадування історичних фактів.

Мета й завдання *інформатичної освітньої галузі* реалізуються через навчальний предмет «Інформатика» (5–6 класи — 1 год/тижд.); *технологічної освітньої галузі* — через навчальний предмет «Технології» (5-6 класи — 1 год/тижд.)

Навчальний план містить *інваріантну* складову, обов'язкову для виконання всіма закладами загальної середньої освіти, що працюють за Проектом, незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та *варіативну* складову.

Варіативна складова Навчального плану (5–6 класи — 1 год/тижд.) використовується на підсилення предметів інваріантної складової, враховуючи спрямованість Проекту на реалізацію основних положень STEM-освіти, інтеграцію української освіти в європейський і світовий освітній простір

виділено по 0,5 годин варіативної складової на підсилення предмету інваріантної складової *іноземна мова*.

З метою посилення індивідуальної роботи з учнями відповідно до чинного законодавства, здійснюється поділ класів на групи під час вивчення окремих предметів.

Перелік навчальних програм, які можуть використовуватися для реалізації освітньої програми

Для реалізації освітньої програми можуть використовуватися як модельні навчальні програми, так і навчальні програми, розроблені не на основі модельних.

Авторські навчальні програми:

українська мова;

українська література;

зарубіжна література;

математика;

Пізнаємо природу. Моя планета Земля;

Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття;

географія;

Навчаємося разом;

Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти;

Єврика.

Модельні навчальні програми:

іноземна мова;

технології;

інформатика;

мистецтво;

фізична культура.

Модельна навчальна програма - документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмета (інтегрованого курсу) та види навчальної діяльності учнів, рекомендований для використання в освітньому процесі в порядку, визначеному законодавством (Закон України «Про повну загальну середню освіту», стаття 1).

Спираючись на модельні навчальні програми, заклад освіти може розробляти навчальні програми предметів, інтегрованих курсів, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами. Формування змісту навчальних предметів, інтегрованих курсів може здійснюватися шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей, однієї освітньої галузі або її окремих складників.

Навчальні програми, що розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджуються педагогічною радою закладу освіти.

Навчальні програми у сфері повної загальної середньої освіти розроблені не на

основі модельних навчальних програм, що визначають послідовність досягнення результатів навчання учнів з навчального предмета (курсу за вибором), опис його змісту та видів навчальної діяльності учнів із зазначенням орієнтовної кількості годин, необхідних на їх провадження для використання в освітньому процесі в порядку, визначеному законодавством повинні мати гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі».

Поданий у додатку 5 перелік модельних та навчальних програм є базовим і може бути доповнений іншими модельними та навчальними програмами розробленими не на основі модельних, які отримують грифи «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» або «Схвалено для використання в освітньому процесі», шляхом внесення змін до цієї Програми в установленому порядку.

Форми організації освітнього процесу та педагогічні технології

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в освітній програмі закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

За потреби заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладу (закладів) освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

До навчальних досягнень належать такі результати освітнього процесу:

- ✓ знання — інформація, яку учень / учениця застосовує;
- ✓ уміння — здатність застосувати алгоритм дій для реалізації засвоєних та вироблення суб'єктивно нових знань;
- ✓ ставлення — суб'єктивна цінність інформації або діяльності, відображена у висловлених учнем / ученицею судженнях.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне).

Під формувальним розуміють інтерактивне оцінювання учнівського прогресу. Формувальне оцінювання допоможе кожному учневі / учениці бачити власний освітній поступ, рівень сформованості загальних та предметних компетентностей, а вчителю / учительці — аналізувати, корегувати навчально-пізнавальну діяльність учнів, визначати мету та шляхи реалізації освітніх завдань.

Поточне оцінювання — оцінювання результатів виконання учнями конкретних завдань: відповідей на запитання під час індивідуального, групового та фронтального опитування, письмових завдань (зокрема через виконання самостійних робіт, тестування, організацію роботи з текстами тощо). Ідеться про результати опрацювання джерел (текстових, візуальних, діаграм, графіків, схем) та результати взаємоконтролю учнів у парах і групах у цифровій (тестування в електронному форматі) і практичній (організація виконання різних видів досліджень, навчальних проєктів тощо) формі.

Підсумкове оцінювання — оцінювання результатів навчання за певний період: за час вивчення розділу програми (тематичне), семестр (семестрове) та навчальний рік (річне).

Мета підсумкового оцінювання — встановити відповідність / невідповідність реальних результатів навчально-пізнавальної діяльності запланованим (очікуваним). Підсумкове оцінювання спрямоване на результат й оцінюється за 12-бальною шкалою.

Оцінюючи навчальні досягнення учнів / учениць за 12-бальною шкалою в умовах компетентнісного навчання, учитель / учителька має врахувати, що диференціації (віднесенню до першого-четвертого рівня) підлягають насамперед розумові та практичні вміння учнів / учениць, що виявляються в різних видах діяльності. Знання доцільно розглядати як змістову складову цієї діяльності.

Бали в межах рівня допомагають диференціювати досягнення учнів / учениць з урахуванням того, чи мають вони базові знання, чи вміння переросли в навички та наскільки сформована воля дотримуватись вимог до оформлення і представлення результатів навчання. За наявності базових знань учень / учениця виконає отримане завдання достатньо повно, оволодіння відповідними навичками дозволить йому / їй виконати це завдання швидко, а відповідальне ставлення до навчання допоможе оформити й представити результати роботи відповідно до визначених вимог.

Для забезпечення об'єктивності тематичного оцінювання доцільно разом із поточними оцінками використовувати результати моніторингу знань з метою оцінити досягнення учнем / ученицею комплексу передбачених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності. Для цього варто застосувати підсумкову діагностичну роботу (контрольну роботу, тест, диктант, переказ, твір, есе, завдання проєктів тощо). Проведення такого моніторингу сприяє індивідуальному та диференційованому підходу до організації навчання, дає змогу врахувати різний темп засвоєння програмового матеріалу, вміння виділяти основне.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у документі визначеним законодавством (свідоцтві досягнень тощо), що видається учневі щороку.

Заклад загальної середньої освіти може розробити власну систему оцінювання, яку затверджують і використовують у встановленому законодавством порядку. Варто пам'ятати, що відповідно до статті 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту» учні мають право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та доброзечне оцінювання результатів навчання.

У межах академічної свободи педагогічні працівники здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

Організаційні питання реалізації Програми.

Проектні класи можуть створюватися в будь-якому закладі загальної середньої освіти незалежно від його статусу, організаційно-правової форми та типу з метою неперервного навчання, виховання й розвитку учнів 1–12-х класів і працювати за освітніми програмами Проєкту.

Проектний клас працює за державними підручниками. З метою реалізації завдань Проєкту додатково використовуються авторські навчальні комплекти (навчальні посібники, навчально-методичні посібники, зошити з друкованою основою, атласи та інтелект-карти, мультимедійні засоби навчання тощо), що мають відповідний гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі» та видаються за рахунок коштів, не заборонених законодавством.

Права й обов'язки учасників освітнього процесу в проєктних класах визначаються Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», статутом закладу загальної середньої освіти та правилами внутрішнього розпорядку.

Учням проєктних класів за успіхи в навчанні рішенням педагогічної ради закладу загальної середньої освіти може бути призначена стипендія з власних коштів або цільових надходжень від різних установ, добродійних фондів, товариств, асоціацій тощо.

За учнями, які навчаються в проєктному класі, зберігається право вільного переходу до класу, що працює за іншими освітніми програмами Нової української школи.

За умови ліквідації проєктного класу учням гарантується дотримання їхніх прав та інтересів відповідно до чинного законодавства з питань освіти.

Підготовка вчителів проєктних класів регламентується Законами України «Про освіту» (стаття 54, частина 2), «Про повну загальну середню освіту» (стаття 51), постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами).

Відповідно до цих нормативно-правових актів кожний учитель несе персональну відповідальність щодо щорічного підвищення своєї кваліфікації. Останнє є однією з необхідних умов для проходження ним атестації в порядку, визначеному законодавством.

Загальний обсяг підвищення кваліфікації вчителів не може бути меншим, ніж 150 годин на п'ять років, з яких не менше 10% загальної кількості годин мають бути спрямовані на вдосконалення знань, умінь і практичних навичок у частині роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Він оплачується за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів. Учителям відшкодовуються відповідно до законодавства витрати, пов'язані з відрядженням на підвищення кваліфікації.

Учителі самостійно визначають **конкретну форму (або поєднують декілька форм)** підвищення кваліфікації (інституційну — очну, заочну, дистанційну, мережеву; дуальну; на робочому місці тощо), її види (навчання за програмою підвищення

кваліфікації; стажування; участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо) та суб'єктів надання освітніх послуг із підвищення кваліфікації (далі — суб'єкти підвищення кваліфікації).

Суб'єктом підвищення кваліфікації вчителів може бути комунальний заклад післядипломної педагогічної освіти, заклад вищої освіти, громадська організація, інша юридична чи фізична особа, що здійснює освітню діяльність у сфері підвищення кваліфікації педагогічних працівників за умов, якщо розроблена й затверджена ним відповідна програма відповідає пунктам 10–11 постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами) та оприлюднена на вебсайті суб'єкта.

Суб'єкт підвищення кваліфікації організовує освітню діяльність у сфері підвищення кваліфікації за місцем провадження власної освітньої діяльності та/або за місцем роботи вчителів, за іншим місцем (місцями) та/або дистанційно, якщо це передбачено договором та/або відповідною програмою.

Суб'єкт підвищення кваліфікації вчителів з метою забезпечення її якості організує підготовку тренерів, що повністю відповідає положенням постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами), та здійснюється на кошти, не заборонені чинним законодавством України.

Підвищення кваліфікації вчителів здійснюється згідно з планом підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладу загальної середньої освіти (ЗЗСО) на певний рік, що формується, затверджується і виконується відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами). На підставі плану підвищення кваліфікації засновник ЗЗСО (уповноважена ним особа) забезпечує укладення між ЗЗСО та суб'єктом (суб'єктами) підвищення кваліфікації договору про надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації на відповідний рік.

За погодженням учителя, керівника відповідного ЗЗСО (уповноваженої ним особи) і суб'єкта підвищення кваліфікації терміни підвищення кваліфікації вчителя впродовж відповідного року можуть бути уточнені без внесення змін до плану підвищення кваліфікації.

За результатами успішного підвищення кваліфікації суб'єкт підвищення кваліфікації зобов'язаний видати вчителю документ про підвищення кваліфікації, який відповідає пункту 13 постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами) та оприлюднити відомості про його видачу впродовж 15 календарних днів на своєму вебсайті.

Результати підвищення кваліфікації вчителів у суб'єктів підвищення кваліфікації, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, не потребують окремого визнання чи підтвердження педагогічною радою ЗЗСО.

Результати підвищення кваліфікації в інших суб'єктів підвищення кваліфікації визнаються рішенням педагогічної ради відповідного ЗЗСО.

Додаток 2
до освітньої програми базової школи
науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»
адаптаційний цикл (5-6 класи)

**Загальний обсяг навчального навантаження для класів, які працюють
за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» та вивчають
другу іноземну мову**

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень та рік		
		5 клас	6 клас
Мовно-літературна	на тиждень	13	13
	на рік	455	455
Математична	на тиждень	6	6
	на рік	210	210
Природнича	на тиждень	3	5
	на рік	105	175
Соціальна і здоров'язбережувальна	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Громадянська та історична	на тиждень	1	2
	на рік	35	70
Технологічна	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Інформатична	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Мистецька	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Фізична культура*	на тиждень	3	3
	на рік	105	105
Усього	на тиждень	30	33
	на рік	1050	1155
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	31	34
	на рік	1085	1190
Гранично допустиме річне навчальне навантаження учнів**	на тиждень	28	31
	на рік	980	1085

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

** Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальної кількості годин, визначеної цим навчальним планом.

Додаток 4
до освітньої програми базової школи
науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»
адаптаційний цикл (5-6 класи)

Навчальний план для 5-6-х класів, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» та вивчають другу іноземну мову

Назва освітньої галузі	Предмети	5 клас	6 клас
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Зарубіжна література	1	1
	Перша іноземна мова	4	4
	Друга іноземна мова	2	2
Математична	Математика	6	6
Природнича	Пізнаємо природу. Моя планета Земля.	2	2
	Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття.	1	1
	Географія	-	2
Соціальна і здоров'я-збережувальна	Навчаємося разом	1	1
Громадянська та історична	Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти	1	2
Технологічна	Технології	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1
Мистецька*	Мистецтво	1	1
Фізична культура**	Фізична культура	3	3
Усього		30	33
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей****, вибіркового освітнього компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31	34
	На рік	1085	1190
Гранично допустиме навантаження учнів****	На тиждень	28	31
	На рік	980	1085

* До навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти включається інтегрований курс «Мистецтво» або окремі предмети «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво».

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

**** Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальної кількості годин, визначеної цим навчальним планом.

***** у зв'язку з реалізацією у Проєкті концепції STEM-освіти 1 годину рекомендовано використати на навчальний предмет «Перша іноземна мова»

Додаток 5
до освітньої програми базової школи
науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»
адаптаційний цикл (5-6 класи)

Перелік навчальних програм, які мають/можуть використовуватися в освітньому процесі для реалізації Програми

Для реалізації освітньої програми використовуються навчальні програми, розроблені на основі таких авторських та модельних програм:

Авторські навчальні програми

Навчальна програма «Українська мова. 5–9-ті класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Семихат Н. В., Дроф'як С. М., Новожилова Н. М.)	5–9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з української мови від 13.06. 2022 (протокол No 2); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за No 3.0251-2022
Навчальна програма «Українська література. 5–6-ті класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт. Гавриш І. В., Гученко О. В., Мартиновець С. В.)	5–6	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 24.06.2022 року (протокол No 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за No 3.0271-2022
Навчальна програма «Зарубіжна література. 5–6-ті класи» (1 година на тиждень) для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гученко О. В., Мартиновець С. В.)	5–6	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 13.06.2022 року (протокол № 3); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0256-2022)

<p>Навчальна програма «Математика. 5–6-ті класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Доценко С. О., Горьков О. А., Скиба С. Б.)</p>	<p>5–6</p>	<p>ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з математики від 30.05.2022 року (протокол No7); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за No 3.0189-2022</p>
<p>Навчальна програма «Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти (інтегрований курс)» для 5–6-х класів закладів загальної середньої освіти, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Аркуша О. Г., Боарь М. С., Дяків В. Г., Мудрий М. М., Пастушенко Р. Я., Хлипавка Л. М.)</p>	<p>5–6</p>	<p>ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з громадянської освіти, правознавства, етики та предметів морального спрямування від 30.05.2022 року (протокол No 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за No 3.0197-2022</p>
<p>Навчальна програма «Пізнаємо природу. Моя планета Земля» для 5–6-х класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гога С. С., Задорожний К. М., Калиновська Г. О.)</p>	<p>5–6</p>	<p>ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з біології та екології від 31 травня 2022 року (протокол No 4), з географії від 25.05.2022 року (протокол No 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за No 3.0199-2022</p>
<p>Навчальна програма «Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття» для 5–6-х класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Сухов Р. В.)</p>	<p>5–6</p>	<p>ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з фізики від 06 червня 2022 року (протокол No 3), з хімії від 25.05.2022 року (протокол No 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за No 3.0201-2022</p>

Навчальна програма «Географія» для 6–9-х класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гога С. С., Свір Н. В.)	6–9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з географії від 25.05.2022 року (протокол No 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за No 3.0196-2022
Навчальна програма «Навчаємося разом (інтегрований курс)» для 5–9-х класів для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Щербакова О. О., Холтобіна О. У., Щербаков О. Ф., Луценко Є. В.)	5–9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 13 червня 2022 року (протокол No 3); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за No 3.0257-2022)

Модельні навчальні програми

	Освітня галузь	Предмет	Програма
1.	Мовно-літературна	Англійська мова	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Зимомря І. М., Мойсюк В. А, Тріфан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.).
		Французька мова (друга іноземна)	Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.).
		Німецька мова (друга іноземна)	Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.).
		Польська мова (друга іноземна)	Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я.,

			Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.).
2.	Інформатична	Інформатика	Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В.)
3.	Мистецька	Мистецтво. 5-6 класи (інтегрований курс)	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Масол Л. М., Просіна О. В.).
4.	Фізична культура	Фізична культура	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоець Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші)
5.	Технологічна галузь	Технології	Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ходзицька І. Ю, Горобець.О. В, Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.).

Орієнтований перелік інструментів формувального оцінювання

№	Назва	Опис інструмента
1	Аналіз портфоліо	Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання
2	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо
3	Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі
4	Внутрішнє / зовнішнє коло	Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється
5	Газетний заголовок	Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події
6	Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
7	Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у запропонованому твердженні
8	Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину – це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини
9	Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене
10	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?
11	Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них а аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі

12	3-X-B та 3XB+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене
13	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо
14	Концептуальна карта	Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття
15	Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає
16	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант однохвилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент сьогоднішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»?»
17	Перевірка неправильного розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»
18	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми
19	Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи
20	Підказка за аналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії: (певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як _____ тому що _____
21	Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою
22	Підсумок або питання на картках	Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами: (Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку. (Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання.
23	Підсумок одним реченням	Учні просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми
24	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему
25	Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу

26	Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі
27	Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)	За дві хвилини учні повинні <i>пригадати</i> та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини <i>підсумувати</i> ці пункти одним реченням, записати одне основне <i>запитання</i> , на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну <i>прив'язку</i> цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу
28	Рішення-рішення	Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення
29	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки
30	Семинар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань
31	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою)
32	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео
33	Сортування слів	Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями
34	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося»
35	Спостереження	Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження

36	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
37	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння
38	Усне опитування	Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче: Чим це _____ схоже на/відрізняється від _____? Які характерні риси/елементи _____? Як іще можна показати/проілюструвати _____? У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____? Як _____ стосується _____? Які ідеї / деталі можна додати до _____? Наведіть приклад _____? Що не так з _____? Який висновок ви могли б зробити з _____? Які висновки можна зробити з _____? На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити? Що ви можете сказати про _____? Що може статися, якщо _____? Які критерії можна взяти для оцінки _____? Які докази підтверджують _____? Як ми можемо довести / підтвердити _____? Як це можна розглядати з точки зору _____? Які альтернативи _____ слід розглянути? Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____?
39	Учнівська конференція	Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння
40	Хрестики-нулики	Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань
41	Хто швидше?	Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану.

		З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає
42	Швидкий запис	Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження
43	Шкала Лайкерта	Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, «Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме).» повністю погоджуюся не погоджуюся погоджуюся повністю погоджуюся
44	3-2-1	Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом: три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося; три ключові слова, дві відмінності між __, один вплив на __; три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня; три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати; три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)
45	Трихвилинна пауза	Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень. Я змінив(ла) ставлення до.... Я більше дізнався(лася) про... Мене здивувало... Я почувався(лася)...
46	Є питання, в кого є відповідь?	Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ШКОЛИ ІІ СТУПЕНЯ

(7-9-их класів)

Пояснювальна записка

Загальні положення

Базова середня освіта – це другий рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає другому рівню Національної рамки кваліфікацій. Освітня програма ІІ ступеня (базова освіта) Сокальського ліцею розроблена відповідно до:

- Закону України «Про освіту»,
- Закону України «Про повну загальну середню освіту»,
- постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», наказів МОН України:

- № 405 від 20.04.2018 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня».

Освітня програма базової середньої освіти (далі – освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної освіти (далі – Державний стандарт). Мета базової загальної середньої освіти – розвиток і соціалізація особистості учнів, формування їхньої національної самосвідомості, загальної культури, світоглядних орієнтирів, екологічного стилю мислення і поведінки, творчих здібностей, дослідницьких і життєзабезпечувальних навичок, здатності до саморозвитку й самонавчання в умовах глобальних змін і викликів. З урахуванням освітніх запитів учнів, батьківської громадськості; кадрового, матеріально-технічного та науково-методичного забезпечення та з метою створення умов для продовження якісного навчання у ліцеї (ІІІ ступеня), заклад організує поглиблене вивчення предметів: українська мова, математика та додаткові індивідуальні заняття. Для реалізації вищезазначеної мети освітній заклад має відповідну кадрову, методичну та матеріально-технічну бази.

Освітня програма визначає:

1. вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою;
2. загальний обсяг навчального навантаження;
3. перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей та предметів, логічна послідовність їх вивчення;
4. очікувані результати навчання (компетентності) учнів, визначені відповідним Державним стандартом закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня;
5. рекомендовані форми організації освітнього процесу;
6. опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
7. перелік навчальних програм.

1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти.

2. Загальний обсяг навчального навантаження Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 4(8) - 5(9)-х класів ліцею складає 2467,5 годин/навчальний рік: для 4(8)-1207,5 годин/навчальний рік, 5(9) - 1260 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані Сокальського ліцею (далі – навчальний план). Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Навчальні плани для 4(8)-5(9) класів складено на основі Навчального плану класів з поглибленим вивченням окремих предметів (таблиця 8) до Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405. Навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, факультативи, індивідуальні заняття. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями: мови і літератури, суспільствознавство, мистецтво, математика, природознавство, технології, здоров'я і фізична культура. Розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу освіти чи його заступниками. Учитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для кожного предмета. Поділ класів здійснюється на групи при вивченні української мови, іноземної мови, математики (при поглибленому вивченні), інформатики, трудового навчання, фізичної культури відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517). При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

3. Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей та предметів, логічна послідовність їх вивчення Освітня галузь "Мови і літератури" з урахуванням вікових особливостей учнів у навчальному плані реалізується через окремі предмети: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова» (англійська, французька, німецька). У 8-Б, 9-Б класах поглиблено вивчається українська мова - по 4 години. Освітня галузь «Суспільствознавство» реалізується предметами «Історія України», «Всесвітня Історія» у 8-9-х класах та «Основи правознавства» - у 9-х класах. Освітня галузь «Мистецтво» - інтегрованим курсом «Мистецтво». Освітня галузь «Математика» реалізується у 8-9 класах при вивченні предметів «Алгебра» та «Геометрія». У 8-А поглиблено вивчається математика: алгебра-геометрія – по 7,5 год. (4,5/3). У 9-А поглиблено вивчається математика: алгебра-геометрія – по 7 год. (4,5/2,5). Освітня галузь «Природознавство» реалізується

через предмети: «Біологія», «Географія», «Фізика», «Хімія». Освітня галузь «Технології» реалізується через окремі предмети «Трудове навчання» та «Інформатика». У 8-А,Б та 9-А,Б класах на вивчення інформатики виділено по 2 год. Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується окремими предметами «Основи здоров'я» та «Фізична культура». Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань ліцею. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів. Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

4. Очікувані результати навчання (компетентності) учнів, визначені відповідним Державним стандартом закладів загальної середньої освіти II ступеня

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Метою навчання є сформовані компетентності. Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності.

Освітня програма II ступеня формує в учнів такі ключові компетентності:

- **вільне володіння державною мовою**, що передбачає уміння грамотно висловлюватися рідною мовою, ставити запитання і розпізнавати проблему, усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, міркувати, чітко та аргументовано пояснювати факти, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, поповнювати свій словниковий запас.

- **здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами**, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого

оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов;

- **математична компетентність**, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмій в особистому і суспільному житті людини; розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Усвідомлювати значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.

- **компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій**, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження; розпізнавати проблеми, що виникають у докільлі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Усвідомлювати важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях.

- **інноваційність**, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

- **екологічна компетентність**, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

- **інформаційно-комунікаційна компетентність**, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційнокомунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях; структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень, критично осмислювати інформацію та джерела її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач;

- **навчання впродовж життя**, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних

потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість; усвідомлювати власні освітні потреби та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.

- **громадянські та соціальні компетентності**, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

- **культурна компетентність**, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

- **підприємливість та фінансова грамотність**, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень, аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання, переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях. В навчальних програмах виокремлюються такі наскрізні лінії ключових компетентностей:

- «Екологічна безпека й сталий розвиток»,
- «Громадянська відповідальність»,

- «Здоров'я і безпека»,
- «Фінансова грамотність».

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцiї ключових i загальнопредметних компетентностей, окремих предметiв та предметних циклiв; їх необхідно враховувати при формуваннi освітнього середовища. Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лiніями реалізується насамперед через:

- організацію освітнього середовища – зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуваннi духовного, соціального i фізичного середовища навчання;
- окремі предмети – виходячи із наскрізних тем при вивченнi предмета проводяться відповідні приклади i методи навчання, реалізуються міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметiв при навчаннi за наскрізними темами рiзна i залежить від цілей i змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою:
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу i роботу гуртків.

Наскрізна лiнiя	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лiнii реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Формування відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лiнiя освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності,</p>

	систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів упевненість у собі.
Фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

5. Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі. Організація освітнього процесу може здійснюватися в очному і дистанційному режимах, або за змішаною формою, що поєднує очний і дистанційний режими в умовах воєнного стану.

Запровадження та організація освітнього процесу здійснюється відповідно до листа МОН від 16.08.2023 № 1/12186-23 « Про організацію 2023-2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти». Форма організації освітнього процесу залежить від безпекової ситуації і визначається рішенням педагогічної ради. Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації в країні та місті.

Основною формою організації освітнього процесу в закладі є урок, як форма організації освітнього процесу, при якій педагог протягом точно встановленого часу керує колективною пізнавальною та іншою діяльністю постійної групи учнів з урахуванням особливостей кожного з них, використовуючи види, засоби і методи роботи, що створюють сприятливі умови для того, щоби всі учні опанували основи досліджуваного предмета безпосередньо у процесі навчання, а також для формування ключових компетентностей та виховання пізнавальних здібностей.

Вимоги до уроку в Сокальському ліцеї:

- використання новітніх досягнень науки, передового педагогічного досвіду, побудова уроків на основі закономірностей освітнього процесу;
- реалізація на уроці в оптимальному співвідношенні всіх дидактичних принципів і правил;
- забезпечення належних умов для продуктивної пізнавальної діяльності учнів з урахуванням їх інтересів, нахилів, потреб;
- установа усвідомлюваних учнями міжпредметних зв'язків;
- зв'язок з раніше набутими знаннями й уміннями, опора на досягнутий рівень розвитку учнів;
- мотивація й активізація розвитку всіх сфер особистості;
- логічність та емоційність усіх етапів освітнього процесу;
- ефективне використання педагогічних засобів;
- зв'язок з життям, педагогічною діяльністю, особистим досвідом учнів;
- формування ключових компетентностей;
- ретельна діагностика, прогнозування, проектування і планування кожного уроку.

У залежності від дидактичних цілей і завдань освітнього процесу, реалізованих на уроці, у ліцеї використовуються різні типи уроків:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Під час конструювання уроку вчитель може використовувати такі його видові типи або їх елементи: навчальна лекція, конференція, диспут, консультація, семінар, віртуальна подорож, форум, квест інтегрований урок, відео-урок, проблемний урок, ділова гра, урок-конкурс, рольова гра.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання

різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Організація освітнього процесу не повинна призводити до перевантаження учнів та має забезпечувати безпечні, нешкідливі та здорові умови здобуття освіти. Розклад навчальних занять, розподіл навчального навантаження протягом тижня, тривалість навчальних занять і перерв між ними здійснюється відповідно до вимог Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (затверджений наказом МОЗ України 25 вересня 2020 р. № 2205, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за № 1111/35394).

6. Опис та інструменти внутрішнього забезпечення якості освіти в закладі

Основними напрямками політики із забезпечення якості освітньої діяльності в Червоноградському ліцеї є: - якість освіти; - рівень професійної компетентності педагогічних працівників і забезпечення їх вмотивованості до підвищення якості освітньої діяльності; - якість реалізації освітніх програм, вдосконалення змісту, форм та методів освітньої діяльності та підвищення рівня об'єктивності оцінювання.

Механізм функціонування системи забезпечення якості освіти в Сокальському ліцеї включає послідовну підготовку та практичну реалізацію наступних етапів управління:

- планування (аналіз сучасного стану освітньої діяльності та освітнього процесу; визначення сильних сторін і проблем у розвитку; визначення пріоритетних цілей та розробка планів їх реалізації);
- організацію (переформатування/створення організаційної структури для досягнення поставлених цілей; визначення, розподіл та розмежування повноважень із метою координування та взаємодії у процесі виконання завдань);
- контроль (розробка процедур вимірювання та зіставлення отриманих результатів зі стандартами);
- коригування (визначення та реалізація необхідних дій та заходів, націлених на стимулювання процесу досягнення максимальної відповідності стандартам). Система контролю за реалізацією процедур забезпечення якості освіти включає:
 - Самооцінку ефективності діяльності із забезпечення якості освіти;
 - Моніторинг якості освіти

Основним інструментом системи внутрішнього забезпечення якості освіти в ліцеї є моніторинг якості освіти.

Інструменти внутрішнього забезпечення якості освіти:

1. **Кадрове забезпечення освітньої діяльності:** педагоги ліцею, практичний психолог, керівники гуртків, педагог-організатор. Педагогічні працівники, які здійснюють освітній процес, мають відповідну освіту та кваліфікацію відповідно до спеціальності.

2. **Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності** в ліцеї забезпечено наявністю:

- чинних освітніх програм та навчальних планів, за якими здійснюється освітня діяльність;
- фахових онлайн платформ та періодичних видань;
- методичних посібників для вчителів;
- методичних матеріалів для проведення державної підсумкової атестації учнів тощо.

3. **Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності** включає навчальні кабінети з відповідним обладнанням навчального і загального призначення, визначеним у наказах МОН України. Матеріально-технічна база закладу дозволяє в повному обсязі виконувати вимоги програм поглибленого вивчення предметів навчального плану. Функціонують обладнані мультимедійними комплексами, проекторами, комп'ютерами, ноутбуками кабінети, забезпечено доступ до мережі Internet за технологією WiFi. До послуг учнів бібліотека з великим фондом підручників та навчальної літератури. Соціально-побутова інфраструктура передбачає наявність у закладі медичного кабінету, їдальні, актової зали, спортивної зали, спортивного майданчику.

4. **Якість проведення навчальних занять** забезпечується:

- впровадженням діяльнісного та інтегрованого підходів до організації освітнього процесу;
- впровадженням інноваційних педагогічних технологій: «Особистісно орієнтоване навчання», «Технологія інтегрованого навчання», «Інформаційнокомунікаційні технології», «Технологія проектного навчання», «Проблемне навчання», «Інтерактивні технології» тощо;
- активним використанням колективних, групових та індивідуальних форм роботи, спрямованих на формування навичок продуктивної співпраці та спілкування учнів;
- створенням розвивального та здоров'язбережувального середовища для навчання.

5. **Моніторинг досягнення учнями результатів навчання** (компетентностей).

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
І. Початковий	1	Учень (учениця) може розрізнити об'єкти вивчення
	2	Учень (учениця) відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учень (учениця) відтворює частину навчального матеріалу; з

		допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	4	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію
	5	Учень (учениця) відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
	6	Учень (учениця) виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
III. Достатній	7	Учень (учениця) правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
	8	Знання учня (учениці) є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності
	9	Учень (учениця) добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учень (учениця) має міцні знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення, аргументувати їх
	11	Учень (учениця) на високому рівні володіє узагальненими знаннями в обсязі та в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
	12	Учень (учениця) має системні глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

З метою неперервного відстеження результатів навчання, їх прогнозування та коригування проводяться моніторингові дослідження навчальних досягнень на шкільному рівні, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення. Основними формами моніторингу є:

- проведення контрольних робіт;
- участь учнів у I та II, III етапах Всеукраїнських предметних олімпіад, конкурсів; - перевірка документації;
- опитування, анкетування;
- відвідування уроків, заходів.
- онлайн тестування

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища - закладу;
 - створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

На основі освітньої програми складено навчальний план ліцею для 8- 9 класів, що конкретизує організацію освітнього процесу (Розділ VI).

7. Перелік навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня

Перелік навчальних програм для учнів 4(8)-5(9) класів ліцею (затверджені наказами МОН від 20.04.2018 № 405)

№ з/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1	Українська мова	
2	Українська мова	для загальноосвітніх навчальних закладів (класів) з поглибленим вивченням української мови (8-9 класи)
3	Українська література	
4	Українська література	для загальноосвітніх навчальних закладів (класів) з поглибленим вивченням української мови (8-9 класи)
5	Зарубіжна література	
6	Іноземні мови	
7	Математика	для загальноосвітніх навчальних закладів (класів) з поглибленим вивченням української мови (8-9 класи)
8	Математика	
9	Біологія і екологія	
10	Географія	
11	Фізика	
12	Хімія	
13	Історія України. Всесвітня історія	
14	Основи Правознавство	
15	Мистецтво	
16	Трудове навчання	
17	Основи здоров'я	
18	Фізична культура	

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ДЛЯ 10 – 11 КЛАСІВ

Загальні положення

Профільна середня освіта – це третій рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає третьому рівню Національної рамки кваліфікацій. Освітня програма закладу загальної середньої освіти III ступеня (профільна освіта) розроблена відповідно до:

- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про повну загальну середню освіту»;
- постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти»;
- наказу МОН України від 20.04.2018 № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня»;
- наказу МОН «Про внесення змін до типової освітньої програми ЗЗСО III ступеня» №1493 від 28.11.2019;
- наказу МОН України №1407 від 23.10.2017 «Про надання грифу МОН навчальним програмам для учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти»;
- наказу МОН України №1539 від 24.11.2017 «Про надання грифу МОН навчальним програмам з фізики і астрономії для учнів 10-11 закладів загальної середньої освіти»;
- наказу МОН України №236 від 21.02.2019 «Про внесення змін до навчальних програм з історії України для 5-9 та 10-11 класів закладів загальної середньої освіти».

Профільне навчання – вид диференційованого навчання, який передбачає врахування освітніх потреб, нахилів і здібностей учнів і створення умов для навчання старшокласників відповідно до їхнього професійного самовизначення, що забезпечується за рахунок змін у цілях, змісті, структурі та організації навчального процесу.

Мета профільного навчання – забезпечення можливостей для рівного доступу учнівської молоді до здобуття загальноосвітньої профільної та початкової допрофесійної підготовки, неперервної освіти впродовж усього життя, виховання особистості, здатної до самореалізації, професійного зростання й мобільності в умовах реформування сучасного суспільства.

Профільне навчання спрямоване на набуття старшокласниками навичок самостійної науково-практичної, дослідницько-пошукової діяльності, на розвиток їхніх інтелектуальних, психічних, творчих, моральних, фізичних, соціальних якостей, на прагнення до саморозвитку та самоосвіти.

Освітня програма профільної середньої освіти для 10-11-х класів окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання,

визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

1. вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою;
2. загальний обсяг навчального навантаження;
3. перелік, зміст, тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення;
4. очікувані результати навчання (компетентності) учнів, подані в рамках навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);
5. рекомендовані форми організації освітнього процесу;
6. опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
7. перелік навчальних програм.

З урахуванням освітніх запитів учнів, батьківської громадськості; кадрового, матеріально - технічного та методичного забезпечення та з метою створення умов для продовження якісного навчання у закладі освіти III ступеня:

- організовано вивчення предметів на рівні профілю з початком вивчення на поглибленому рівні з 8 класу: 10-А (алгебра, геометрія), 10-Б (українська мова та література,);

- продовжено вивчення предметів на рівні профілю: 11-А (алгебра, геометрія), 11-Б(українська мова та література);

- підсилено базові предмети – математику в 11 класі;

- введено факультативні заняття з базових дисциплін в 10-11 класах;

- у 10-11 класах організовано вивчення предмета «Захист України» окремо для юнаків та «Основи медичних знань» для дівчат.

- викладання інформатики, мистецтва, технологій за рахунок годин, передбачених на вивчення вибірково-обов'язкових предметів.

Для реалізації вищезазначеної мети освітній заклад має відповідну кадрову, методичну та матеріально-технічну бази.

1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Учні, які здобули базову середню освіту, на 1 вересня поточного

навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

2. Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2502,5 годин/навчальний рік: для 10-х класів – 1260 годин/навчальний рік, для 11-х класів – 1242,5 годин/навчальний рік. Період навчання 10-х класів вважається профільно-адаптаційним, навчання в 11-му класі - профільним. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані для кожного 10-го та 11-го класу ліцею.

Навчальний план для 10-11-х класів ліцею складено відповідно до Державного стандарту та на основі навчального плану для 10-11-х класів закладів загальної середньої освіти (з експериментальними інтегрованими курсами (таблиця 1), навчального плану для 10-11-х класів закладів загальної середньої освіти (таблиця 2) та орієнтовної кількості навчальних годин для профільних предметів (таблиця 3) до Типової освітньої програми затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408). Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття.

Розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу або його заступниками. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведених для кожного предмета.

Здійснюється поділ класів на групи при вивченні окремих предметів відповідно до чинних нормативів.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів, враховано санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків. Для виконання робочого навчального плану та з метою виконання вимог до тижневого навантаження учнів у межах гранично допустимого навантаження предмети, на які виділено не цілу кількість годин, будуть викладатись протягом навчального року.

3. Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей та предметів, логічна послідовність їх вивчення

До базових предметів за навчальним планом ліцею належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземні мови», «Історія: Україна і світ (експериментальний інтегрований курс)», «Громадянська освіта», «Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)», «Алгебра», «Геометрія», «Фізика», «Астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України»

Частину навчальних годин призначено для забезпечення профільного спрямування навчання в старшій школі. Вивчення предметів на рівні профілю сформовано ліцеєм з урахуванням вибору пріоритетних предметів для вивчення учнями, можливостей закладу забезпечити якісну їх реалізацію: освітні потреби учнів, зорієнтовані на потребу поглиблення знань до здачі ЗНО, кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу.

У 10-х класах запропоновано такі варіанти вивчення профільних предметів з початком вивчення на поглибленому рівні з 8 класу:

- математики (алгебри та геометрії) на рівні профілю: виділено 6 год. на алгебру та 3 год. на геометрію (10-А);
- української мови та літератури: виділено по 4 год. на вивчення української мови та літератури (10-Б);

Введено інтегрований курс «Історія: Україна і світ» (10 – А, Б) для формування суспільної компетентності та інтеграції історичного матеріалу в контексті історії України та світу.

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами, які введено у 10-х класах - «Інформатика», «Мистецтво» та «Технології» - у 10-А, Б (1+2год.)

Для підсилення формування предметних компетентностей з математики, української мови, англійської мови вводяться факультативні курси: «Англійська мова» 0,5 год., «Української мови» 0,5 год. у 10 – А класі. «Англійська мова» 0,5 год., «Математика» 0,5 год, «Французька мова» 0,5 год, «Німецька мова» 0,5 год. у 10 – Б класі.

В 11 класах учні продовжують працювати за вибраними профільними напрямками:

- математики (алгебри та геометрії) на рівні профілю з початком вивчення на поглибленому рівні з 8 класу: виділено 6 год. на алгебру та 3 год. на геометрію (11-А);
- української мови та літератури на рівні профілю з початком вивчення на поглибленому рівні з 8 класу: виділено по 4 год. української мови та літератури (11-Б);

Введено експериментальний інтегрований курс «Історія: Україна і світ» для формування суспільної компетентності та інтеграції історичного матеріалу в контексті історії України та світу.

Для підсилення формування предметних компетентностей з математики, української мови, англійської мови вводяться факультативні курси: «Англійська мова» 1 год., «Української мови» 1 год. у 11 – А класі. «Англійська мова» 1 год., «Французька мова» 0,5 год, «Німецька мова» 0,5 год. у 11 – Б класі.

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами, які введено у всіх 11-х класах - «Інформатика», «Мистецтво» та «Технології» (2+1)

4. Очікувані результати навчання (компетентності) учнів, визначені відповідним Державним стандартом закладів загальної середньої освіти II ступеня

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування предметних та ключових компетентностей учнів. Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності.

Освітня програма III ступеня формує в учнів такі ключові компетентності:

- вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння грамотно висловлюватися рідною мовою, ставити запитання і розпізнавати проблему, усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, міркувати, чітко та аргументовано пояснювати факти, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, поповнювати свій словниковий запас.
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов;
- математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із

застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмій в особистому і суспільному житті людини; розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Усвідомлювати значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.

- **компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій**, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження; розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Усвідомлювати важливість природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях.

- **інноваційність**, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

- **екологічна компетентність**, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

- **інформаційно-комунікаційна компетентність**, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях; структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень, критично осмислювати інформацію та джерела її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач;

- **навчання впродовж життя**, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або

визнавати помилковість; усвідомлювати власні освітні потреби та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.

- **громадянські та соціальні компетентності**, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

- **культурна компетентність**, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

- **підприємливість та фінансова грамотність**, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень, аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання, переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні освітнього середовища.

Наскрізнi лiнii є соцiально значимими надпредметними темами, якi допомагають формуванню в учнiв уявлень про суспiльство в цiлому, розвивають здатнiсть застосовувати отриманi знання у рiзних ситуацiях.

Навчання за наскрiзними лiнiями реалiзується насамперед через:

- організацію освітнього середовища – зміст та цілі наскрiзних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети – виходячи із наскрiзних тем при вивченні предмета проводяться відповідні приклади і методи навчання, реалiзуються між класові та загальношкiльні проєкти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрiзними темами рiзна і залежить від цiлей і змісту окремого предмета та від того, наскiльки тiсно той чи iнший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрiзною темою:
- предмети за вибором;
- роботу в проєктах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрiзної лiнii реалiзується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Формування відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрiзна лiнii освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проєкти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності.</p>

	Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів упевненість у собі.
Фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

З цією метою у ліцеї проводиться пошуково-дослідницька робота учнів відповідно до профільних предметів, таким чином розширюються предметні компетентності учнів ліцею, формуються навички критичного мислення, уміння працювати з інформацією, здійснювати її аналіз, синтез, вироблення навичок дослідницької діяльності.

5. Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі. Організація освітнього процесу може здійснюватися в очному і дистанційному режимах, або за змішаною формою, що поєднує очний і дистанційний режими в умовах воєнного стану та карантинних обмежень. Запровадження та організація освітнього процесу здійснюється відповідно до листа МОН від 16.08.2023 № 1/12186-23 «Про організацію 2023-2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти». Форма організації освітнього процесу залежить від безпекової ситуації і визначається рішенням педагогічної ради та за вибором батьків. Якщо батьки не погоджуються з очною формою навчання, вони можуть обрати індивідуальну форму навчання. Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації в країні та місті.

Основною формою організації освітнього процесу в закладі є урок, як форма організації освітнього процесу, при якій педагог протягом точно встановленого часу керує колективною пізнавальною та іншою діяльністю постійної групи учнів з урахуванням особливостей кожного з них, використовуючи види, засоби і методи роботи, що створюють сприятливі умови для того, щоби всі учні опанували основи досліджуваного предмета безпосередньо у процесі навчання, а також для формування ключових компетентностей та виховання пізнавальних здібностей.

Вимоги до уроку в ліцеї:

- використання новітніх досягнень науки, передового педагогічного досвіду, побудова уроків на основі закономірностей освітнього процесу;
- реалізація на уроці в оптимальному співвідношенні всіх дидактичних принципів і правил;
- забезпечення належних умов для продуктивної пізнавальної діяльності учнів з урахуванням їх інтересів, нахилів, потреб;
- установа усвідомлюваних учнями міжпредметних зв'язків;
- зв'язок з раніше набутими знаннями й уміннями, опора на досягнутий рівень розвитку учнів;
- мотивація й активізація розвитку всіх сфер особистості;
- логічність та емоційність усіх етапів освітнього процесу;
- ефективне використання педагогічних засобів;
- зв'язок з життям, педагогічною діяльністю, особистим досвідом учнів;
- формування ключових компетентностей;
- ретельна діагностика, прогнозування, проектування і планування кожного уроку.

У залежності від дидактичних цілей і завдань освітнього процесу, реалізованих на уроці, у ліцеї використовуються різні типи уроків:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Під час конструювання уроку вчитель може використовувати такі його видові типи або їх елементи: навчальна лекція, конференція, диспут, консультація, семінар, віртуальна подорож, форум, квест інтегрований урок, відео-урок, проблемний урок, ділова гра, урок-конкурс, рольова гра.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують про виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії, особливо у час карантинних обмежень, в першу чергу сприяють здоров'ю та покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно записувати та монтувати відеофільми за умови самостійного конструювання сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів. Педагоги практикують планування форм організації освітнього процесу, прописуючи їх у календарно-тематичному плануванні, таким чином бачать цілісну систему інноваційно-методичного супроводу. Такий комплексний підхід робить освітній процес ефективним, цікавим.

Організація освітнього процесу не повинна призводити до перевантаження учнів та має забезпечувати безпечні, нешкідливі та здорові умови здобуття освіти. Розклад навчальних занять, розподіл навчального навантаження протягом тижня, тривалість навчальних занять і перерв між ними здійснюється відповідно до вимог Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (затверджений наказом МОЗ України 25 вересня 2020 р. № 2205, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за № 1111/35394).

6. Опис та інструменти внутрішнього забезпечення якості освіти в закладі
Основними напрямками політики із забезпечення якості освітньої діяльності в Сокальському ліцеї є:

- якість освіти;
- рівень професійної компетентності педагогічних працівників і забезпечення їх вмотивованості до підвищення якості освітньої діяльності;
- якість реалізації освітніх програм, вдосконалення змісту, форм та методів освітньої діяльності та підвищення рівня об'єктивності оцінювання.

Механізм функціонування системи забезпечення якості освіти в Червоноградському ліцеї включає послідовну підготовку та практичну реалізацію наступних етапів управління:

- планування (аналіз сучасного стану освітньої діяльності та освітнього процесу; визначення сильних сторін і проблем у розвитку; визначення пріоритетних цілей та розробка планів їх реалізації);
- організацію (переформатування/створення організаційної структури для досягнення поставлених цілей; визначення, розподіл та розмежування повноважень із метою координування та взаємодії у процесі виконання завдань);
- контроль (розробка процедур вимірювання та зіставлення отриманих результатів зі стандартами);
- коригування (визначення та реалізація необхідних дій та заходів, націлених на стимулювання процесу досягнення максимальної відповідності стандартам).

Система контролю за реалізацією процедур забезпечення якості освіти включає:

- Самооцінку ефективності діяльності із забезпечення якості освіти;
- Моніторинг якості освіти

Основним інструментом системи внутрішнього забезпечення якості освіти в ліцеї є моніторинг якості освіти.

Інструменти внутрішнього забезпечення якості освіти:

1. Кадрове забезпечення освітньої діяльності: педагоги ліцею, практичний психолог, керівники гуртків, педагог- організатор. Педагогічні працівники, які здійснюють освітній процес, мають відповідну освіту та кваліфікацію відповідно до спеціальності.

2. Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності в ліцеї забезпечено наявністю: - чинних освітніх програм та навчальних планів, за якими здійснюється освітня діяльність; - фахових онлайн платформ та періодичних видань; - методичних посібників для вчителів; - методичних матеріалів для проведення державної підсумкової атестації учнів тощо.

3. Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності включає навчальні кабінети з відповідним обладнанням навчального і загального призначення, визначеним у наказах МОН України. Матеріально-технічна база закладу дозволяє в повному обсязі виконувати вимоги програм поглибленого вивчення предметів навчального плану. Функціонують обладнані мультимедійними комплексами, проекторами, комп'ютерами, ноутбуками кабінети, забезпечено доступ до мережі Internet за технологією WiFi. До послуг учнів бібліотека з великим фондом підручників та навчальної літератури. Соціально-побутова інфраструктура передбачає наявність у закладі медичного кабінету, їдальні, спортивної зали, спортивного майданчику.

4. Якість проведення навчальних занять забезпечується:

- впровадженням діяльнісного та інтегрованого підходів до організації освітнього процесу;

- впровадженням інноваційних педагогічних технологій: «Особистісно орієнтоване навчання», «Технологія інтегрованого навчання», «Інформаційно комунікаційні технології», «Технологія проектного навчання», «Проблемне навчання», «Інтерактивні технології» тощо;

- активним використанням колективних, групових та індивідуальних форм роботи, спрямованих на формування навичок продуктивної співпраці та спілкування учнів;

- створенням розвивального та здоров'язбережувального середовища для навчання.

5. Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей). Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) може розрізнити об'єкти вивчення
	2	Учень (учениця) відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учень (учениця) відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	4	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний

		навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію
	5	Учень (учениця) відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
	6	Учень (учениця) виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
III. Достатній	7	Учень (учениця) правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
	8	Знання учня (учениці) є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності
	9	Учень (учениця) добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учень (учениця) має міцні знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення, аргументувати їх
	11	Учень (учениця) на високому рівні володіє узагальненими знаннями в обсязі та в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
	12	Учень (учениця) має системні глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

З метою неперервного відстеження результатів навчання, їх прогнозування та коригування проводяться моніторингові дослідження навчальних досягнень на шкільному рівні, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Основними формами моніторингу є:

- проведення контрольних робіт;

- участь учнів у I та II, III етапах Всеукраїнських предметних олімпіад, конкурсів;
- перевірка документації;
- опитування, анкетування;
- відвідування уроків, заходів;
- онлайн тестування.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища - закладу;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма профільної середньої освіти ліцею передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом для підготовки до успішної здачі ЗНО, вступу у вузи за власними нахилами та інтересами, відчуття власної спроможності в освоєнні навчальних дисциплін.

Освітня програма закладу та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті ліцею. На основі освітньої програми складено навчальний план ліцею для 10- 11-х класів з сімома профілями у 10-11-х класах, що конкретизує організацію освітнього процесу.

6. Перелік навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти III ступеня

Перелік навчальних програм

для учнів 10-11 класів ЗЗСО Сокальського ліцею №1 імені леґа Романіва
(затверджені наказами МОН від 23.10.2017 № 1407, від 24.11.2017 №1539, від 20.04.2018 № 408, від 20.04.2018 №406, від 21.02.2019 №236)

№ з/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1	Українська мова	Рівень стандарту
2	Українська мова	Профільний рівень (поглиблене вивчення з 8 класу)
3	Українська література	Рівень стандарту
4	Українська література	Профільний рівень Профільний рівень (поглиблене вивчення з 8 класу)
5	Зарубіжна література	Рівень стандарту
6	Іноземні мови	Рівень стандарту
7	Математика	Профільний рівень Профільний рівень

		(поглиблене вивчення з 8 класу)
8	Математика	Рівень стандарту
9	Біологія і екологія	Рівень стандарту
10	Географія	Рівень стандарту
11	Хімія	Рівень стандарту
12	Фізика	Рівень стандарту
13	Інформатика	Рівень стандарту
14	Історія. Україна і світ	Інтегрований курс
15	Громадянська освіта	Інтегрований курс
16	Захист України	Рівень стандарту
17	Мистецтво	Рівень стандарту
18	Фізична культура	Рівень стандарту

Пояснювальна записка до навчального плану

Сокальський ліцей здійснює планування своєї діяльності на підставі:

- законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», - Указів Президента України № 195 від 25.05.2020 «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі» та від 18.05.2019 № 286/2019 «Про стратегію національно патріотичного виховання»,
- Концепції Нової української школи (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р. «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»,
- Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392,
- Положення про загальноосвітній навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 №576,
- «Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти», затвердженого наказом МОЗ від 25.09.2020 № 2205, - Наказу №405 від 20.04.2018 р. «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»;
- Наказу №408 від 20.04.2018 р. «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня; - Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 року №8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстроване в Міністерстві юстиції України 02серпня 2019 року за № 852/33823,
- Статуту ЗЗСО Сокальський ліцей №1 імені Олега Романіва.

Робочий навчальний план розроблено:

- для учнів 4(8)-5(9) класів відповідно до таблиці 8 Типової освітньої програми наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04. 2018 №405;
- для учнів 10-х класів відповідно до таблиць 1, 2, 3 Типової освітньої програми до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04. 2018 №408; – для учнів 11-х класів відповідно до таблиць 1, 2, 3 Типової освітньої програми до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04. 2018 №408.

Робочий навчальний план розраховано на 5-денний робочий тиждень. Навчальні заняття у ліцеї починаються о 9 годині 00 хвилин. Тривалість уроків: 4(8)-5(9)-10-11 класах – 45 хвилин. Заклад працює в одну зміну. Гранично допустиме навантаження на учня відповідає санітарно-гігієнічним нормам, установленим Міністерством охорони здоров'я України. Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження на учнів.

Мова навчання – українська.

У 2023-2024 навчальному році у закладі функціонуватиме 18 клас, у яких навчатиметься 530 учні: з них 4 класів I ступеня –120 учнів, 10 класів II ступеня – 296 учнів, 4 класи III ступеня – 114 учнів. З урахуванням освітніх запитів учнів,

батьківської громадськості; кадрового, матеріально - технічного та методичного забезпечення та з метою створення умов для продовження якісного навчання у ліцеї:

- організовано поглиблене вивчення української мови – 8-Б, 9-Б класи;
- організовано поглиблене вивчення математики – 8-А, 9-А класи;
- організовано вивчення предметів на рівні профілю: 10-А (алгебра, геометрія), 10-Б (українська мова та література);
- продовжено вивчення предметів на рівні профілю: 11-А (алгебра, геометрія), 11-Б (українська мова та література);
- організовано вивчення предмета «Захист України» у 10-11 класах окремо для юнаків та «Основи медичних знань» для дівчат;
- викладання інформатики, мистецтва, технологій за рахунок годин, передбачених на вивчення вибірково-обов'язкових предметів.

Структура навчального року

Відповідно до статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту», 2022-2023 навчальний рік розпочинається 1 вересня 2022 року, триває не менше 175 навчальних днів і закінчується не пізніше 1 липня 2023 року. Навчальні заняття організовуються за семестровою системою: I семестр – з 01 вересня по 29 грудня 2022 року,

II семестр – з 07 січня по 28 червня 2023 року.

Упродовж навчального року для учнів проводяться канікули:

Осінні: 23.10.2023 - 29.10.2023 р.

Зимові: 25.12.2023 - 07.01.2024 р.

Весняні: 25.03.2024 - 31.03.2024 р.

Відповідно до статті 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту» основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання, державна підсумкова атестація, зовнішнє незалежне оцінювання. У структуру навчального року можуть бути внесені зміни.

Додаток 1

**Навчальний план
ЗЗСО Сокальського ліцею №1 імені Олега Романіва
на 2023/24 н.р. для 1- 4 класів**

складений відповідно до освітньої програми «Освітня програма початкової школи науково-педагогічного проекту «Інтелект України» (Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, науковий керівник І. В. Гавриш), затвердженими наказом МОН України № 140 від 03.02.2021р (додаток 2)

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	К-сть годин на тиждень			
		1 клас	2 клас	3 клас	4 клас
Мовно-літературна (українська мова)	Українська мова	6	6	6	6
Мовно-літературна	Іноземна мова	3	3	3	3
Математична	Математика	3	4	4	4
Мовно-літературна	Я пізнаю світ	8	8	8	8
Математична					
Природнича					
Соціальна і здоров'я-збережувальна					
Громадянська та історична					
Технологічна					
Фізкультурна					
Мистецька					
Інформатична	Інформатика			1	1
Мистецька	Мистецтво	1	1	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	2	2	2	2
Разом		20+3	21+3	22+3	22+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової		1	1	1	1
Додатковий час на вивчення ЯПС			1	1	1
<i>Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження учня</i>		20	22	23	23
<i>Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)</i>		23	25	26	26

Директор

Надія ГЕНТАШ

Навчальний план
ЗЗСО Сокальського ліцею №1 імені Олега Романіва
на 2023/24 н.р. для 5-А та 6-А класу

складений на основі Типового навчального плану з українською мовою навчання для закладів загальної середньої освіти (адаптаційний період), що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України», затвердженими наказом МОН України № 235 від 19.02.2021 року (додаток 3)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин	
		5-А	6-А
Мовно-література	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Іноземна мова (англійська)	4	4
	Іноземна мова (французька/німецька)		2
	Іноземна мова (французька/польська)	2	
	Зарубіжна література	1	1
Математична	Математика	6	6
Природнича	Пізнаєм природу. Моя планета Земля	2	2
	Пізнаєм природу. Твої фізичні відкриття	1	1
	Географія		2
Соціальна і здоров'я-збережувальна	Навчаємося разом	1	1
Громадянська та історична	Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти	1	2
Технологічна	Технології	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1
Мистецька	Мистецтво	1	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей	Англійська мова (група А)	0,5	0,5
	Англійська мова (група Б)	0,5	0,5
Разом:		28+3	31+3
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		28	31
Всього (без урахування поділу класів на групи)		31	34
Фінансується по школі (без урахування поділу класів на групи)		31	34

Директор

Надія ГЕНТАШ

Додаток 4

**Навчальний план
ЗЗСО Сокальського ліцею №1 імені Олега Романіва
на 2023/24 н.р. для 7-А класу**

складений на основі Типового навчального плану з українською мовою навчання для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України», затвердженими наказом МОН України № 140 від 03.02.2021р (додаток 3), від 01.08.2022 р. № 683

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
Мови і література	Українська мова	3
	Українська література	2
	Іноземна мова (англійська)	4,5
	Іноземна мова (французька/німецька)	2
	Зарубіжна література	0,5
Суспільствознавство	Вступ до історії	
	Історія: Україна і світ	2
	Правознавство	
Суспільствознавство, здоров'я і фізична культура, мистецтво	Навчаємося разом	1
Мистецтво	Мистецтво	1
Математика	Алгебра	3,5
	Геометрія	2,5
Природознавство	Біологія	2
	Географія	2
	Фізика	2
	Хімія	2
Технології	Технології	1

	Інформатика	1
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура	3
Разом:		32+3
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		32
Всього (без урахування поділу класів на групи)		35
Фінансується по школі (без урахування поділу класів на групи)		35

Директор

Надія ГЕНТАШ

Додаток 5

**Навчальний план
ЗЗСО Сокальського ліцею №1 імені Олега Романіва
на 2023/24 н.р. для 7-Б класу**

(складений на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня,
затвердженим наказом МОН України від 20.04.2018р. № 405, (таблиця 8))

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
Мова і література	Українська мова	2,5
	Українська література	2
	Іноземна мова(англійська)	2
	Іноземна мова (французька/німецька)	1
	Зарубіжна література	1
Суспільствознавство	Історія України	1
	Всесвітня історія	1
Мистецтво	Мистецтво	1
Математика	Алгебра	2
	Геометрія	2
Природознавство	Біологія	2
	Географія	2
	Фізика	2
	Хімія	1,5
Технології	Трудове навчання	1
	Інформатика	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1
	Фізична культура	3
Години на вивчення спеціалізованих навчальних предметів		4
Англійська мова		2

Математика (алгебра)	1
Українська мова	0,5
Друга іноз. мова(німецька, французька)	0,5
Разом	30+3
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи	1,5
Додатковий час на вивчення зарубіжної літератури	1
Основи християнської етики	0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня	32
Всього (без урахування поділу класів на групи)	31,5+3
<i>Фінансується по школі (без урахування поділу класів на групи)</i>	34,5

Директор

Надія ГЕНТАШ

Додаток 6

Навчальний план

ЗЗСО Сокальського ліцею №1 імені Олега Романіва на 2023/24 н.р. для класів з поглибленим вивченням математики 8-А, 9-А класи

(складений на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженим наказом МОН України від 20.04.2018р. № 405, (таблиця 8))

Освітні галузі	Навчальні предмети	к-сть годин	
		8-А	9-А
Мова і література	Українська мова	2	2
	Українська література	2	2
	Іноземна мова(англійська)	3	2,5
	Іноземна мова(французька, німецька)	-	0,5
	Зарубіжна література	1	1
Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1
	Основи правознавства	-	1
Мистецтво	Мистецтво (образотворче, музичне)	1	1
Математика	Алгебра	2	2
	Геометрія	2	2
Природознавство	Біологія	2	2
	Географія	2	1,5
	Фізика	2	3
	Хімія	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1

	Інформатика	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
	Фізична культура	3	3
Години на вивчення спеціалізованих навчальних предметів		3,5	3
Алгебра		2,5	2,5
Геометрія		1	0,5
Разом		31+3	32+3
Додатковий час на навчальні предмети		2	1
Додатковий час на вивчення зарубіжної літератури		1	1
Факультатив з французької мови		0,5	-
Факультатив з французької мови		0,5	-
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33+3	33+3
Фінансується по школі (без урахування поділу класів на групи)		36	36

Директор

Надія ГЕНТАШ

Додаток 7

Навчальний план

ЗЗСО Сокальського ліцею №1 імені Олега Романіва на 2023/24 н.р. для класів з поглибленим вивченням української мови та літератури 8-Б, 9-Б класи

(складений на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженим наказом МОН України від 20.04.2018р. № 405, (таблиця 8))

Освітні галузі	Навчальні предмети	к-сть годин	
		8-Б	9-Б
Мова і література	Українська мова	2	2
	Українська літ	2	2
	Іноземна мова(англійська)	3	2,5
	Іноземна мова(французька)	-	0,5
	Зарубіжна література	1	1
Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1
	Основи правознавства	-	1
Мистецтво	Мистецтво	1	1

Математика	алгебра	2	2
	геометрія	2	2
Природознавство	біологія	2	2
	географія	2	1,5
	фізика	2	3
	хімія	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1
	інформатика	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
	Фізична культура	3	3
Години на вивчення спеціалізованих навчальних предметів		3,5	3
Українська мова		2	2
Українська література		1,5	1
Разом		31+3	32+3
Додатковий час на навчальні предмети		2	1
Додатковий час на вивчення зарубіжної літератури		1	1
Факультатив з французької мови		0,5	-
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		32,5+3	33+3
Фінансується по школі (без урахування поділу класів на групи)		35,5	36

Директор

Надія ГЕНТАШ

Додаток 8

Навчальний план

ЗЗСО Сокальського ліцею №1 імені Олега Романіва на 2023/24 н.р.

для класів з поглибленим вивченням математики 10-А, 11-А класи

складений на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018р № 408 (в редакції наказу МОН України від 28.11.2019р. №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020р. №464) (таблиці 2,3))

Предмети	<i>К-сть годин на тиждень</i>	
	10-А	11-А
Базові предмети	27	26

Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Англійська мова	2	2
Історія: Україна і світ (експериментальний інтегрований курс)	2,5	2,5
Громадянська освіта	2	-
Алгебра і початки аналізу	2	2
Геометрія	1	1
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика і астрономія	3	4
Хімія	1,5	2
Фізична культура	3	3
Захист України	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети:	3	3
Інформатика	1	2
Мистецтво	2	1
Додаткові години:	7,5	9
<i>Профільні предмети:</i>		
Алгебра і початки аналізу	4	4
Геометрія	2	2
<i>Факультативи</i>		
Основи теорії літератури	0,5	
Практикум із синтаксису української мови.		1
Англійська мова	0,5	1
Англійська мова	0,5	1
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)	37,5	38
Фінансується по школі (без урахування на групи)	37,5	38

Директор

Надія ГЕНТАШ

Додаток 9

Навчальний план
ЗЗСО Сокальського ліцею №1 імені Олега Романіва на 2023/24 н.р.
для класів з поглибленим вивченням української мови та літератури
10-Б, 11-Б класи

складений на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018р № 408 (в редакції наказу МОН України від 28.11.2019р. №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020р. №464) (таблиці 2,3))

Предмети	<i>К-сть годин на тиждень</i>	
	10-Б	11-Б
Базові предмети	27	26
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Англійська мова	2	2
Історія: Україна і світ (експериментальний інтегрований курс)	2,5	2,5
Громадянська освіта	2	-
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	3
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика і астрономія	3	4
Хімія	1,5	2
Фізична культура	3	3
Захист України	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети:	3	3
Інформатика	1	2
Технології	2	1
Додаткові години:	7,5	9
Профільні предмети		
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Окремі базові предмети:		
Математика	1	2
Факультативні курси:		
Математика "Розв'язування задач з параметрами"	0,5	

Німецька мова	0,5	0,5
Французька мова	0,5	0,5
Англійська мова (1 група)	0,5	1
Англійська мова (2 група)	0,5	1
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)	37,5	38
Фінансується по школі(без урахування на групи)	37,5	38

Директор

Надія ГЕНТАШ